

مهاڻي پراڻاٺ جي سنڌي واڻي

ڀاڱو ٻيون

جهمون چڱاڻي

م-و-ام-آ-ي پ-واڻ ذات ۽-ي

سنڌي واڻي

ڀاڱون ٻيون

اريدان ٿو

هر ان سڄڻ سنڌي ۽ ڪي جهڙي دل ۾ ڪو جهڙو
ڪارڻ ڪوڙ لاءِ لکن آهي.

سنڌ سڳوري ۽ ۽-ي جهڙو غلام علي آلا صاحب ۽
محبوب شاعر لاهل اوس ڪي.

پڻ و ملا مڙ ڪي جهڙو پهرائون ڀاڱي ڪان ڀو ۽-ي
رهنل چوڻان ڪي ۽-ي سنڌي سماج لاهل ڀوڄان لاءِ
ڀرمار ڪو.

ڀهڙي 85 -ان ۽-ي مڙي ۽-ي ڪي جهڙي دعائون
-ان هن لاهل ۽-ي لاهل آهه ۽-ي سنڌي ۽-ي شهنائي
لاهل ڀاڱي لاهل ڪار ۽-ي ڪي.

— جهڙون ڇڙي

ٻيو مکا

”هامتي ٻراڻڻاڪ جي سنڌي وائي“ اائي مان
 ۱۹۹۰ع ۾ ڇپائي، ٻوڏ مان - ۱۹۹۱ع ۾ ۱۰۰۰ - سنڌي - سنڌي
 جهڙي ٻڌڻو ڪيو هئو، ان ئي هن واپارو سال کن - سنڌ
 ٻوڏ ۾ ڪو هئو، سنڌس لاهي ۾ ڇپا جو قدر عالمن همد
 ۴ - سنڌ ۾ ڪو آهي، ان ڪتاب ۾ سنڌ ڪويءَ - سوامي
 ٻراڻڻاڪ (1618-1694) جي ڪرامت ”شري ڦارڻم ٻائي
 يا ڪلچر سوروي“ مان - سنڌي وائي ۾ وارو آڏاڻا الڳ
 ڪري ۱۹۹۰ع ۾ ڇپائي، ڇوڏ مان جو ٻول ٻاڻ ڏيول ڪريءَ
 ۵ - سوامي - سنڌي لکاري ۾ ڏيئي، انهن جي - سنڌي وائي
 ڏي آهي.

انهي ڪتاب ۾ سوامي ٻراڻڻاڪ جي جهڙي ۴
 سنڌس ڏارشدڪ واپارن ئي مختصر روشني وڌي وائي
 آهي. انهي جو هتي ذڪر نه ڪري مان ڪن ٻين اهم
 ٻولن طرف ڏيان ڇڪاڻا چاهيان ٿو.

”شري ڪلچر - سوروي“ شري ٻراڻڻاڪ ٻوڏاڻا
 ڏيئي وارن جهڙي ٻڌڻو ڪيو آهي. انهي جو ۱۹۹۰ع ۾ ڇپاڻو
 (1972) مون وٽ موجود آهي، جڏهن جو وقت ۾ وقت
 اڃا اس ٻوڏ ڪندڙ آهن. اهو ڪرامت ٻوڏي ڏيئي -
 سنڌي آڏاڻا ڪسان سوا ٻين ڪن آڏاڻا ۾ ۱۰ وچ وچ
 سنڌي ٻاڻا جون ڇوڏاڻون ڏال آهن. ڪن هندن ئي ان
 کي ”سنڌي ٻاڻي ٻاڻا“ چيو ويو آهي، پر اها ۱۰ ڪچي
 ۴ لاڙي لاهي راري - سنڌي ٻولي آهي، خير نه آهي نه
 سنڌي ۾ ڪندڙن ڪهڙي سبب ڪري ان کي - سنڌي
 آڏاڻا ۾ شامل نه ڪيو آهي. انهيءَ حقيقت طرف ۱۹۹۰ع

چو ٻئي ڀيري ڏان چڪايم. هن ٻي ڀيري ٽوڙيل سڌي
چو ٻاڙون گڏ ڪري سڌو ٻاڙي سڌو هن ڪتاب ۾ ڏاڍيون
آهي. سڌي آڏاڻ ۾ ڪل 524 چو ٻاڙون آهن. ان حساب سان
اڌاڻن ۾ 208 سڌي چو ٻاڙون ٿاڻ آهن. ان حساب سان
ٻاڙي ۾ ڪو به ڪل 732 سڌي چو ٻاڙون ٿاڻ ڪل
آهن. لاشڪر ۾ چو ٻاڙي آڏاڻي سرماڻو لڳو، جهڪو شاھ
اطيف جي ٿور کان اڳ واري عرصي جو آهي.

سوامي پراڻاڻ ڪهراڻ ۾ سڌي ڪوي به
پڌري ڪري ۽ اڌاڻن جي ڪري هو سڌي ۾ چو ٻاڙي
هيو، جنهن ۾ ڪچي، لڙي ۽ ڏاڻڪي اڳواڻن جو سڌي
ڪل نظر آهي. سوامي پراڻاڻ جي ڪنهن کان اڳ
ڪن سال اڳ. ڪهراڻ ۾ هڪ ٻيو سڌي ڪوي به
سڌاڻو هيو، جنهن جو اٽو هيو سڌي ڏاڍو ڏاڍا (1544)
(1603) هو ماضي ۾ ڏان جي گذاري وڃڻ وقت (سڌي
1551 ۾) - ڪن سالن جو هيو. ڏاڍو ڏاڍا پڌري
پڌر ۾ - ڪو ڪيتر ڪهراڻ ۽ راجستان ڪي ٻاڙو. (سڌي
الواڻون سڌي جي واڌو هئڻ ڪري هن سڌي ٻاڙي
جو مهاورو به حاصل ڪيو، ان ۾ به پڌري وائي
جهانن. ڏاڍو ڏاڍا جي گهڻائي ۾ به ڪن ٻاڙي ۽ ٻاڙي
ڪن ٻاڙي ٻاڙي ۾ به ڪن ٻاڙي. هن جي
سڌي ٻاڙي ۾ ڪو به ڪو به ڪو به ڪو به ڪو به
روشي ۾ به ڪو به ڪو به ڪو به ڪو به ڪو به
مطابق وڌيڪ ٿور جي ٻاڙي ان سڌي ڪو به جي ان
ڪي سڌي وائي ٻاڙي، جهڪي سڌي جي ڪن کان
ٻاڙي ان ٻاڙي ٻاڙي ٻاڙي ٻاڙي ٻاڙي ٻاڙي
سڌي آڏاڻي - وڌيڪ ٻاڙي ٻاڙي ٻاڙي ٻاڙي

آرڊو ۾ ڪتاب شايع ٿيل آهي - ”ارهاڻو ڪي سنڌي
اڻ لکيا.“ ان ۾ آهڙن درويشن ۽ صوفين جو ذڪر آهي،
جهڙڪي زماني جي گذرڻ سمجهان وڃن ٿا ۽ سنڌ مان
لڏي رهي ارهاڻو (سنڌ، ڀارت) ۾ رهيا هئا.

ارهاڻو جي مسجدن ۽ درگاهن ۾ ڪهڙا ئي
ڀاڱا دستخط وڪيل آهن، جن مان ممڪن آهي ته ڪجهه
سنڌي ٻوليءَ ۾ به هجن. اتي جا پهرين مسلمان ته ڳالهه
ڪندي ٻڌائيندا آهن ته سندن وڏا اصل ۾ سنڌ مان لڏي
آئي هن شهر ۾ رهيا هئا هن ڏس ۾ آسان ڪي ڪونه
ڪرڻ گهرجي ۽ جهڙڪن لاهي اها ٻوڏا اڏائي سان
ڇڏجن ته اهو آهي ته ڪي اها به سنڌي آهن. ان
روشنيءَ ۾ اچي وڃن. لاهي جو تازو نسل آهي قاضي
ڌان جي والي. سنڌي آلم جي روائيت ۾ سندس فقط
سبب اهو مشهور هئا، جهڙڪي اها ان العارفين جي لکڪ
۽ بلڙيءَ واري شاهه عبدالڪرام جي مرشد محمد رضا
پنهنجي مرشد جو ڪلام قلمبند ڪندي ٻچ ڪيا هئا.

او هر ڀاڱا ۽ راجستان جي ڪجهه ۽ ڏاڍو پڙهي سٺن-سنڌين
۾ وڪيل اچن ٿا انهن ۾ سندن جي والي سان گڏ
قاضي ڌان جي سنڌي والي به ٿي ويا ٿا ڪن به قلمبند
ڪيل آهن. ان مان صاف ظاهر آهي ته قاضي ڌان
صوفي سبب طور سنڌ جي سندن کان ٻاهر ٻڌو ٿاڻن
۾ به مشهور هئو. هن جا رچيل سنڌي ٽوڙا سبب - اهو ٻوڏا
۾ ايترا ته مشهور هئا جو جڏهن سندن جي واليءَ جا سڳو
ٿيڻ ڪيا ويا ته قاضي ڌان جي والي به اُنهن ۾ شامل
ڪئي وئي. اهي ٽوڙا جهڙڪي هوسه-آهن روشنيءَ ۾
آيا آهن، ان جو تعداد ئي ٽوڙن آهي. اها عجب جي
ڳالهه آهي ته سنڌ جي جدا جدا درگاهن ۽ مسجدن ۾

لوڙي جهون ڪٽيڙن ۾ ڇوڪري پراڻا دستخط مشهور
 رکيل آهن، انهن مان ڪنهن ۾ ا. قاضي قادن جا اهو
 دونهن درج ڪيل آ. انهن آهي ڇا تہ سند ۾ قاضي
 قادن ملط هڪ سہائي شخصيت جي حيثيت ۾ مشهور
 هئو؟ ان آري ۾ وڌيڪ تحقيق جي گهڻي ضرورت آهي.
 سند جو اهو سند ڪوي آهي شڪارپور ۾
 رهاڪو سامي (1743-1850) سندس رچيل ڪجهه شلوڪ
 سند جي زباني روايتن ۾ مشهور هئا، ڇوڪري اڪاڻ ۽
 مدد ۾ پڻ ڪنهن ڪنهن لفظن ۾ آيا هئا. ۾ ڇاڻي جي
 صورت ۾ سامي جي شلوڪن جو پهريون تذڪرو آمراڻي
 ۾ شايع ٿيو هئو، ڇوڪري جي لکي ۾ ڇهه شلوڪ اهو
 ڇاپو ۽ ڪجهه ٻيا ڇاپا ڇاڻي لوڙي زباني روايتن مان
 شلوڪ هڪ ڪري سڀ کان اول عربي - سنڌي اکرن ۾
 ديوان ڪوڙامل چندامل ڪلاڻي سن 1885ع ڌاري ڇپايو.
 ان کان پوءِ هن ٻيا شلوڪ به شايع ڪيا. ان شل مان
 ٻه ظاهر آهي تہ سند جي سند ڪوي سامي جي
 سنڌي وائي ۾ سند جي حدن کان ٻاهر مشهور ٿي هئي
 ۽ اتي وليم ڪٽي وٺي هئي.

هتي مان انهن حقيقتن طرف ڌيان ڇڪائڻ لڳو
 ڇاڪاڻ تہ ايترو ۾ رهندڙ آهن سنڌي همدو موجوده
 حالتن ۾ آڏي تحقيق يا اڻاس لاءِ پنهنجي ڄمڻ جون
 سند ۾ ۽ پاڪستان جي ان حصن ۾ عام طور وڃي
 سگهون. ان جو سبب صاف ظاهر آهي تہ انهي ملڪ
 جي اڄ وڃ ۾ گهڻي رڪاوٽون آهن ۽ سہائي جي
 ئي پائيداريون آهن. انهيءَ هوندي تہ انهن آڳاٽي سنڌي
 سامي جي کوچ ۽ تحقيق ايترو ڀارت ۾ رهندڙن

ڪهڙو ڪجهه ڪري سگهون ٿا.

ڪجهه سال اڳ، راجسٿان سنڌي اڪاڊمي جي
چيئرمين اڪرام السراڻي-پڻ اولهه راجسٿان جي سرحدي
علائقن ۾ سنڌي لوڪ ادب ۽ راجپوت سنڌي ساهت جي
حاصل ڪرڻ لاءِ هڪ موجوده عمل ۾ آڏي. ان موجب
ڪوچا ۾ چاهه وڪندڙن ذهن کن سنڌي لوڪن جي هڪ
اڻپاس ڪندڙ اولي سنڌ سرحد وارين راجسٿاني ايراضن
جي سفر تي اڪي. مان به ان ٽولي سان گڏ هوس.
انهي سفر دوران اسان کي اهو ڏسڻ کان وڌيڪ سنڌي
آڏي هڙائي ۽ لوڪ-ورثي جي موجودگي جي ڄاڻ
مئل ٿي. جهڙوڪ، چوڏاڻو، ٻاروڙ وغيره-رحدي
علائقن ۾ رهندڙ لوڪها ۽ مڱڻهار، چارڻ ۽ سرائي سنڌي
لوڪ ورثي کي ذاتي روايتن ذريعي پکڙهڻ ۽ نهڙهي
ساليهدار ٿيا آهن. ڪن شاهه لطيف ۽ ٻين صوفي ۽ سني
ڪوٺن جا ڪلام ارڙوان راند آهن. ڪوٺائن ۾ لوڪ ڪهاڻيون
ٻڌائڻ جي ڪن آڻي ڪلا آهن. چوڏاڻو جي مشهور
وڏوان ڪوٺل ڪوٺاري ٿي. ٽي ڪن ڳائيندڙن جا سنڌي
لوڪ گيت ۽ لوڪ ڪٿا-انن ٻاڻ وقت رڪارڊ ڪري
رڪورڊ آهن. ساڳئي طرح، ڪچو، (گجرات) جي ٻئي ڪنڊ
۽ ٻين سنڌ سرحد سان لاڳو علائقن ۾ ڳاڻا-سنڌي لوڪ
آدب کي بهڙهڻ کان وٺي ٻاڻ وقت ساليهدار ٿيا آهن.
ضرورت آهي ته پڻ سوري لوڪ-ورثي کي ساليهدار
ڪري ڏهائي ٿوري ڪرڻ جي. جڏهن ته ڪن ڪوچا ۽
تحتون ۾ چاهه وڪندڙ سنڌي عالم.

ذاتن روايتن مان لوڪ-ورثي کي گڏ ڪري
م محفوظ ڪرڻ سان گڏوگڏ اسان کي اڪمل آڻائي ساهه.

جي. ا. آنداس طرف ٺٽيان ڏيکاري. راجستان ۽ گجرات
 ۾ راجپوتن پوئڻ، جهيل ڪٽائڻ ۽ وڏي لنگھن جا اڪڻ
 پٺاڙ آهن. ڇوڏاڙو جي راجستان جي شوق سلسلن ۽
 اورنگزيب دلاور جي استعفو ۾ ئي اڪ ڪن راجپوت گرو
 ۽ دستخط حڪومت سان سائي رکيل آهن. ساڳي طرح،
 اڙدا جي اورنگزيب دلاور جي لاءِ رڳو ۾ اڳيان
 گرائڻ ۽ دستخط ڪرڻ وارا اڪ پٺاڙ آهن. راجپوت
 راجپوت راجستاني، راجپوت گجراتي ۽ راجپوت-راجپوت
 ۾ آهن. ڪيترن پوئڻ جي پٺاڙ جي اڃا تائين پوري
 بهتياڻ لاءِ ئي سگهي آهي. راجپوت لاءِ راجپوت ۽ راجپوت
 جهڙن راجپوت سان وڏي راجپوت آهي اڳيان راجپوت
 راجپوت ۽ راجپوت آهي اڳيان راجپوت ۽ راجپوت
 آڏي راجپوت ملي سگهن ٿيون. ضرورت آهي اڳيان
 عالمن جي جهڙي اوج آهي راجپوت ۽ راجپوت. وڌائڻ
 سوامي راجپوت جي سنڌي وائي ۽ راجپوت کي ان طرح
 راجپوت دستخط ”ڪلچر سوڊو“ جي ورهين ۾ لکيل
 ملي آهي. وائي وڌائڻ ۽ راجپوت سنڌي راجپوت ۽ راجپوت
 راجپوت کي حاصل ٿي ٿي ها. جهڙن راجپوت راجپوت
 ”سنڌون کي وائي“ ٿاڻي راجپوت هڪ لکيل سنڌو
 طرف ٿي وڃي ها.

سنڌي ساهت جي تاريخي اوسر جي اهاڻ کان
 سوامي راجپوت جي سنڌي وائي ۽ راجپوت
 آهي. هيءُ سنڌ ڪري سترهين صدي عيسويءَ ۾
 آهي جهڙو سنڌي شاعريءَ جي اوسر ۾ گهڻو
 ڪٽان کي ڳنڍي ٿو. شاهه لطيف جي ڪلام ۾ سنڌي
 شاعري جنهن اڄ کي رسي آهي، اهو ۽ راجپوت

چون جهڪي آڳاٽيون مڊلون آهن، ان مان هڪ مڊل
 آهي سوامي پراڻدامڪ جي والي. اهو به جي اي خاصيت
 آهي ته اها سنڌي اوليٰ جي ڏاڏائي خاص آهي ۽ جهڪل
 آهي، جهڪن ۽ ڪڇي، لاڙي ۽ ڏاڏڪي ۽ جي آڇون ۽
 وڌاڪرڻي دوران جو سنڌو ۽ ٻيل نظر اچي ٿو. - منهنجي
 شاعريءَ جون ڪجهه رايون (جهڪن) ٿو ڪن ڪنهن
 جي لاءِ - ٽاڪاڻ جا مثال ڪڍي وڌاڪي آڇو جو اظهار
 ڪرڻ، ست ڪرڻ، پراڻ جي پراڻس آڇو وقت - منهنجي
 پراڻڪا جا - وڌاڪ ڪرڻ، وڌاڪ (جهڪي) شاهه لطيف
 جي ڪلام ۽ ۽ منهنجي شاعرن جي شعر ۽ منهنجي
 آهي اسان کي سوامي پراڻدامڪ جي دوران ۾ ته نظر اچن
 ٿيون. هن ڪتاب ۾ سوامي پراڻدامڪ جون آهي چوڻاڻون
 جن ۾ وڌاڪي آڇو جا پراڻا - ان مان لاءِ وڌاڪ ڪرڻ
 آهن، آهي ڪاوا، جي - سنڌو جي خيال کان ۽ لاهين
 آڻاڻيون آهن. - منهنجي ڪويءَ آڇو ۽ وڌاڪي دوران
 جي ست ڪرڻ جا درشتاڻا ۽ - هڻي آڇو ٿي آهي،
 جن جو اندروني مطلب آهي ته ساڏا ڪندڙ کي لڳاڻا
 ڏيکاري مارڻ تي هڪ چيو ٿي ڪندڙي - ان آڇي وڌاڪ
 ڪندڙي. ان واهه ٿي - جي جهڪن ڏري - غلطي ڪئي -
 ۽ منهنجي - قصدي ٿي ٻوڏي - ۽ سڳهندو شاهه لطيف جي
 ڪلام ۾ - "و ڪاڏاڻي" ۽ ساڳيءَ طرز تي ۽ - آڇي ۽ پراڻ
 جو اظهار ڪري ٿو.

- سوامي پراڻدامڪ جي ڪاوا، جي اي مکيه اهميت
 اها آهي ته جهڪن ڏور جي سنڌي ڏيکاري ڪاوا، ۽ جهڪن
 حال ڪرڻ جي ڏاڏا، ۽ منهنجي آڇي، اهو به جي
 ۽ منهنجي دوران جي روشن ۽ آڇو سان ڪي مڊر پراڻي

[illegible]

چا اي اڳي ويا. انگريزن جي حڪومت واري ڌار
 سنڌ ۾ هندن پنهنجو - هڪڙو کس مس هئا. اهي ڪي
 مسلمانن جي حڪومت واري ڌور ۾ ڄڻ نه ڏانڊن جي
 وچ ۾ پيل هئا. حڪمرانن جي ڌور ڌور تي واري
 محفل ۾ هو پنهنجن ڌوري واهڙن ۽ ماواڻن جو اظهار
 ڪندي عام ڪل ڀوپ ۾ ڪرڻ کان ڪندڙ ڪندا هئا. اهو
 ئي مڪو. سڄي آهي جو ان کي ان ڌور ۾ هندن ڌوري
 ڌرين ۽ وشواس ئي آڌار وٺندڙ ڪي آهن. هندن لکڪن
 جون رچنائون حاصل ٿي نه سگهون آهن. ممڪن آهي
 نه وچون ڌور ۾ ڪهڙائي هندن جيڪي سنڌ مان اڏي
 اٿن. انهن ۾ هندن ويا. سي پاڻ سان پنهنجو لکيل ساهه
 نه کڻي ويا آهن. اهو پنهنجو ڪو وشواس آهي ته ان
 ڌور جو سنڌي هندن جو لکيل ساهه ۽ رچنائون ڪهڙا
 پنهنجي وغيره علائن جي پراچين ڪرڻ ۾ پيا آهن
 موجود ملندو.

آهن سنڌ جي راجس ٿي نظر ورتائينداسين ته
 حڪم ظاهر ٿي بوندو نه سن 1843ع ۾ انگريزن جي سنڌ
 فتح ڪرڻ کان حڪم اهو سنڌي ساهه ۽ تعليم جي
 ڪيترن هندن لکڪن ۽ شاعرن جهڙي تعداد ۾ اڏاڻا هئا
 ۾ اچي اٿن. گذريل صديءَ جي آخري ڏهاڪن ۾ شاعرن
 لکڪن ڪهڙا راجا، ۽ پارٽي پراڻن جي ڪٿا، سڄي
 سڄي سڄي، وغيره جي سنڌي ۾ اچي، شاعرن
 سڄي ساهه جي ڪٿا ان جي آڌار تي سنڌي
 اٿس، ڪهڙن وغيره رچما ويا. ڄڻ نه ڌوري ساهه
 جي سنڌي ۾ اول آهي وائي، جهڙڪڻ سنڌي هندن
 لفظ واري دوران جي وارا آهن هئا، ۽ اهي ڌوري

جدا جدا اراجچن پراهن چيو آهاس ڪري ۽ اڳي ان
 پڙهڻن جي ڀيٽ ڪري چڙياڻن جو ڀاڱو مقرر ڪيو آهي
 هن لکيو آهي ته اڳاڻي ۾ آڳاٽو دستور جهڙو هن ۾
 آهي سو آهي سن 1761ع جو لکيل رٿو هندو اس جي
 انهيءَ ٻوڙي ۾ پراڻل آهي، جيڪا هن پنهنجي ڪٺي
 سوامي پراڻدڪ جي حبيب هوندي ئي اها ڪٺي هئي
 ۽ کيس پڙهي ته اڳاڻي هئي، انهيءَ ۾ فقط معروف ناسي
 وڌو آڏاڻا سن 1694ع ۾ سوامي پراڻدڪ جي راءِ
 ٻڌارڻ کان پوءِ سمجھه ڪري قائم ٿيڻ ڪيو ويو. انهيءَ
 لکڻي ۾ لکيل آهي ته سوامي پراڻدڪ جي وائين جو گهڻي
 ۾ گهڻو حصو انهن اچارن موجب سمجهند ڪيل آهي
 جيئن هر ٻيا اچار ڪندا هئا. انهيءَ ڪري انهن
 ۾ سمجھه ڪوٺڻ جي وائين جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ
 آهي، جيڪا اڪثر سندن ذهن ۽ پراڻن پنهنجي ڪري
 چئي پريوڪ سڏارڻ کان پوءِ سمجھه ڪري ٿي

ڪي هوداس ٻاڻا هدي ٻاڻي هئو. اهي ڪاري
 ٻاڻي ڪا ٿو جو لم رکھڻو ٿا ڪان آهي. انهن سڀني
 ٻاڻن ۾ چيل - وائي، ٻاڻڻڪ جي راڻي هو ٿو آهن اچڻ
 ۾ درج نه ڪئي هوندي، ڇوڪري سندس گرو ڪندو هئو،
 انهيءَ جي لفظن ٿي سگھندي هڏهن ڪي هوداس
 جو هٿ لکيل قلمي نسخو ڇاپي ڇوڪرو ه. 1694ع ۾
 اها ڪم هئو. اهو ٻڌا (مٿي ٻاڻڻڪ) جي آهي. ٻاڻڻڪ
 سندس ٻاڻ ڪا آهي، جتي - وائي ٻاڻڻڪ ٻاڻڻڪ
 هئو. اهو ٻاڻڻڪ - ڪا ٿو - وائي - وائي - وائي -
 ٻاڻڻڪ ٻاڻڻڪ ٻاڻڻڪ ٻاڻڻڪ ٻاڻڻڪ ٻاڻڻڪ.

پاشا وڪهان جي اصولن موجب ڪنهن به ڪتاب
 جو نقل ڪندڙ ڇاڇي ڪهڙي به ڪم ڏاري ڇوڏ ڪري،
 ۱. سندس نقل ڪيل نسخي ۾ ڪجهه به ڪڍي يا
 ضرور اچي ويندو. اهو فرق پاڻ تمام گهڻو ئي وڌندو،
 جنهن ۾ نقل ڪندڙ ڪاتب اهو بولي آيو ڄاڻي، جنهن ۾
 هو سمجهو لکي هو آهي. اچي به ڪري سگهي ٿو.
 واري آڌار ۾ چڙهائڻ جي اصلي صورت ۽ لفظن جي
 اچارن ۾ گهڻو فرق آهي وار آهي. ڏيو، گري، لڳي ۾
 ڪاتب ڄ، ڇ، ڌ، ڍ، ڇ، ڄ، اچار سمجهي ٿو.
 لکي. آهن رهي آهي ر ڪڇي، لڙي ۽ ڏانڊي اڄاڻاڻ
 ورا سڏي. ۱. الھائڻ ۾ ڏر-سڏي ڪندا آهن.
 اچي ڪري ٿو ڳ، ڳ، وڻواس چوڳي ڏر آهي ۱. سوامي
 پراڻ ۾ چو، ڀن چوڻدي لاهن آڏان جا ٺڪ اموني اچار
 ڏ، ڪ، هوندا، ساڳي ڳ، ڪنهن لفظن جي واکاڻي
 ڏوڻ جي آهي، جن ۾ ڏوڻ کي غلطوڻ نظر آهي.
 ”ڪاٺي سرپ“ جي 1972ع واري سندس ڪتاب ۾ ڪنهن
 سڏي لفظن جي فرق وٺڻ ۾ مددگار ٿيڻ ڏاڍو آهي
 ٿوري ۾ چڻهي ڏاڍا جدا جدا پراڻن ۾ سڏي چڻهي
 جي بهت ڪري آهن ڇو پراڻ ڪاٺي مقرر ڪرڻ جي
 لاءِ گهڻي ضرورت آهي. اچي ڪن ڏوڻ چوڻي جي
 سمجهه ٿيڻ ڪن اول سوامي پراڻ ۾ جي ملائي ڇو
 اڃا ڪرڻ ڏاڍا ضروري آهي. پاشا وڪهان جي
 لفظي نگار کان سڏي واکاڻ ۾ آيل چوڻ سڏي لفظن
 جي لاءِ ڪس لاءِ ڪرڻ ۽ آهن جي واکاڻي ٿيڻي
 رهندي اوسر سمجهائڻ ۱. اڃا ٿو ڏاڍا پراڻ
 اڃا آهي.

جههون چڱي طرح مهڏون وقت ۽ وسيلن جي
 وجود سواي، راءِ صحت جون بهون چڱا آهن، "ڪا به
 سرورپ" جي جدا جدا آڏاڻن مان هڪ ڪري هن
 ڪتب ۾ بهش ڪيون آهن. اهو اٽل ۽ سندس مهڏا
 ۽ اهو جو سڏي چڪي ۾ قدر ٿيندو.

هو ايڏو چٽائي

بي، 127، وواڪ وهاڙ

دعائي - 110095

13 اپريل، 1996 (ريٽاڪي)

ب. اکر پنھنجي طرفان

مهاڻي ناراج (1694 - 1818) جي سنڌي
وائليءَ جو ذريعو ۽ گون (جنهن ۾ 524 چؤڀائون هيون)
1991 ۾ سنڌ جي عالمن اڳيان پيش ڪندي (۱۵۰
۱۵۰ ۽ ۱۵۰) سنڌي وائليءَ جي هن 524 چؤڀائون
کان سواءِ ٻول گرامڪ (شري ڪلچر سرٽيپ) ۾ ڪي هيون
۽ چؤڀائون آهن.

انهن 208 چؤڀائون تي هڪ ڪري جهڪي ٻول
گرامڪ جي الڳ الڳ ٻولين ۾ ٽڙيل، ڪڙيل هيون، انهن تي
هن پڻ وائلي ۾ سونڊي سنڌيءَ جي عالمن اڳيان هڪو
روڙي آءِ—و آهيان. اهي گرامڪ جي ڪهڙي باب—ان
ڪهڙي آهيءَ جو ان ڏکڻ ڪو آهي.

مهاڻيءَ اڳيان ”مهاڻي جي قدرشناسي“ ۽ رڳو
هن جي عالمن ڪئي آهي، بلڪ سنڌ—ڳوڙهيءَ جي
عالمن ۽ ٻين ٻين آهي. سڀني جا قدرشناسي ۽ وڏا
خط ۽ سنڌي اخبارن/مجلن جا ڏاڍا شيع ڪندس ۽ خود
هڪ ڪتاب لکي پڌرو ڪرڻ مان رڳو چند عالمن جا ڏاڍا ۽
ڪن مڃڻ وڃڻ. ۽ شيع ٿيل ڪي ٽڪڙا آهي ٿيئي
رهيو آهن.

سيٽرل سنڌي ڊائريڪٽوريٽ وارن 1993 ۾ انهن
هرادن جي اعزاز سان نوازي جهڪو آندو. ٻول انهن لاءِ
۽ نوازيو آهيان.

ڊاڪٽر مراد علي جهڪو ۽—ڊاڪٽر ڪڇ ۽
جهڪو ۽ غره جو ڏکڻ ڪو آهي آهي سڀ جهڪو
۽ آهي—ان ۽ حالي احوالي ٿو آهيان. انهن
ڪن لاءِ آهي مڃڻ جا مهيا رهڻو ٿو ڪو ۽ سنڌي

جهڙي روايتون ۽ ڪتاب لکڻ کان پوءِ ٻيڙي حاصل ڪرڻ واري ملازم لاءِ ڏکيو ٿي. ان ٻاڪ اڙڪو ڪم آهي، پوءِ ان ڪم سان جان و جان آهي ڪوشش شروع ڪندس.

پرهائپور جو جهڪو ڏيکڻ ڏاکڻ ۽ ڏاکڻي ۽ اڀرندي ۾ ڪو به ڪو آهي اتي اتي. مٿي، پورائش سنڌي ڪتاب اڪادمي ۽ طرفان آيو ڪم هڪ مشاعري جي سلسلي ۾ وڃي رهيو. پرهائپور جو آهي هڪ رهاڪو ورهاڱي اڳ وڃي سنڌ ۾ رهيو. اتي سنڌي ادبي بورڊ، هيدرآباد وارن جي سهڪار ۽ سهڪار سان اردو ۾ هڪ ڪتاب اڻهيڻ ۽ ڪم ڪندو. مٿي مطبع الله راشد، پرهائپور ۾ پرهائپور ڪي سنڌي اولياءَ لاءِ اتي سان چيو آهي، ٿورو ڪم ڪندو ۽ ڪم ڪري اٿم اڻهيڻ مان ڪم ملي آهي. ان ڪري ان ڪم سان اتي هڪ ايراضي مشهور ٿي آهي سنڌي پورا جي نالي سان. اڀر چاهيو. اڻهيڻ ڪتاب جي آڌار تي ڪوچ ڪندي شايد ڪي ٽي چار سال جهڙو ڪم ڪندون ٿيون ۽ وري هڪوار ڪو ڪم ڏيکڻ وڃي ٿو.

ان ڪري اسان اهو ٿو.

جهڙو ڪم ڪندو

ٿوري ڪم ڪندو

22 جولاءِ 1996

سنڌي وائڙيءَ جي ڊيوگريشن پاڻي

ڊاڪٽر اديبن جا واپا

مون 1971 ۾ پنهنجي PHD واري ٿيس ۽ ان وقت
اڊيشن ظاهر ڪيو هو ته سنڌ جي ادبيات ۾
ڪنهن به سنڌي وندران سنڌ جي ڊيوگريشن ۾
وڃي آيل نه هوندا. اهو ئي هڪ ڏينهن اهو آيو ته
علمي ڪتاب ڪلچر وٺي هوندا. اهو ان جي هن ڪتاب ۾
هڪ ڀيري اڪثر طرفن هڪ ڪتاب ڪتاب ۾ ان ۾ هڪ ڀيري
تي اهو ڪو ملي ٿو. اهو ان ۾ هڪ ڀيري. اهو ان ۾ هڪ ڀيري
ڪيو آهي ته اصلي ڪتاب اهو آهي. ڪتاب ۾ هڪ ڀيري
هوندا. هڪ ڀيري هڪ ڀيري هڪ ڀيري. هڪ ڀيري
مربع جي ٽن ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن
ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن
ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن جي ٽن ٽن
هڪ ڪتاب سنڌ جو اڪثر ڪتاب.

اوهانجو ڏاڏو

1-10-1991

علامه علي الانا

هڪ ڏاڏو سنڌ

هتي سنڌي - اهو ڪو به هڪ ڏاڏو وارا هئا
ان جو ڪو به هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو
هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو
هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو
هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو
هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو
هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو
هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو هڪ ڏاڏو

جي رڏي ۾ رڏي اوارڻ اهو ٻه رهن ۽ جهون چڱا ٿي
ادب جي رڏي ۾ رڏي اوارڻ اهو ٻي جا حليدار آهن
جهڪا ٻه رهن جي جاء تي هڪ مسند هٿ ڪرڻ آهي.

ڏاجل ٻيڙوس

اسلام آباد، 27 آگسٽ 1995ع

انهن ٻه رهن جي رڏي ۾ رڏي اوارڻ اهو ٻه رهن ۽ جهون چڱا ٿي
ادب جي رڏي ۾ رڏي اوارڻ اهو ٻي جا حليدار آهن
جهڪا ٻه رهن جي جاء تي هڪ مسند هٿ ڪرڻ آهي.

هري هوڏواڻي سهندڪ ”ڪرامت“

چڱي ڪو چنڊاڪ جهڙي ٿي سڏي سڏي
ڪي، اڙاڻي سڏي ڪوڙا ڪي، رهن ۽ ان جي (هٿ)
— رهن ۾ چڱي سڏ ڪندو. گوبند مالهي

سڏي ۾ اڏي سڏ ڪرڻ وارا اڪثر
ڪهترن آهن. (اروڻهه) هريش واسواڻي

ٻه رهن سڏ ڪري هيءُ هونءَ گرام ٿيڻ ڪو
اڏي، مون کي نوي اڏي آهي، نه هٿ سڏ ۾ ان
هر جوڳو هٿ ٿيڻو، لکمي ڪلاڻي

هن رهن جون ڪوششون سڏي جي اراجهن
سڏي، ڪي چاڻڻ ۾ هٿ ڪندون رهن ۾ ڪو شڪ

ڪري. ان لاءِ اوهان ڪهڙن لکڻن ۾
ڊاڪٽر سديش روهرا

هن ڪتاب جا ڪجهه ڪوچا ڪرڻ ۾ ڪري
مون وٽان لک لک ڪيو ڪون.

اوهان جي مهذب داد جي نالي آهي. اڄ ڪي
ڏين ڳڻا ماڻهو ڪي هن لکڻ جو ڪتاب پڙهي سگهندا.
هن ڪتاب جي ڪري اوهانجي نالي کي سنڌي ٻولي
جي (اوهان) ۾ ضرور شامل ڪيو ويندو.

(پروفيسر) هري دنگير

ڪيو. جي ٽول اوهانجي مهذب ڪيو.
اڃا لکڻ جي سنڌي نالي ڀاڱن ۾ نٿي آئي.

اوهان ڪهڙي لاءِ مهذب ڪري اڃا لکڻ ۾ ڪري

جي نالي سنڌين لاءِ ڪئي ڪري ٻين ڪي آهي.
سال سائين اوهان ڪي اڃا ا. وڌيڪ ٻڌي ۾ ال ٿي
جيئن اوهانجي سنڌي قوم ۾ سنڌي ٻولي جي ڪهڙي
ڪهڙي شوق ڪري سگهو.

(ه) هري ديوي، ٻوڏ

Mahamati Pran Nath jee Sindhi Vance (1991) 524 Chaupais in Sindhi by Mahamati Pran Nath, edited by Jhamu Chhugani An ably done critical edition, it presents for the first time in Sindhi what Mahamati wrote in Sindhi for peace and harmony in the world. A part of the author's *Kulzum Swaroop* (1972), it is one of his last works and therefore, easily one of the maturest of his poetical works done in Sindhi (his mother tongue) Gujarati (the language of his father) and Hindustani (the language of the masses). The Mahamati tried to have a middle way between Hinduism and Islam and helped evolve a composite religion during his time. In the *Sindhi Vance*, as also in his other works, he opposed the idea of *vyaktigat moksha*, or personal emancipation from the bondage of flesh, and strove hard to ameliorate the lot of man. He established *sakhya* (friendship), instead of *dasya* (master-servant relationship) between God and himself.

A DICTIONARY OF SINDHI LITERATURE

By : Dr. Motilal Jotwani

After coming into light of Mahamati Prannath's Sindhi Vani, the Sindhi literature turns a new leaf in its history. It brings into focus one of the missing links of the evolution of Sindhi poetry based on sagun Bhakti, and it certainly helps locating the roots, the origin and the development of Sindhi poetry.

Jhamu Chhugani, who has edited Prannath's book entitled Sindhi Vani, has added his preface to it in which he has gone through the historical exercise throwing light of Sindhi literature, its tradition, etc. existing between the fourteenth century and the eighteenth century, providing the missing link so far as Sagun Bhakti kavya is concerned. The author has clearly enjoyed working on the scripts and his delight and pleasure in his search for bringing Literary history in its proper perspective enliven his scholarly preface. Philosophy and ideas have been used to illuminate the narrative.

Param Abichandani In Jagam-1993

निजगल श्री कृष्ण जी अनादि
 अक्षरातीत सौ अव जाहि भए
 सब विध बल न सहित श्री श्री
 श्री किताव सिंधी टीका सहित
 सुहृ सिंधी बानी जो श्री इन्द्रावती
 जीने अपन अरसा दिल में हक में
 हव सौ स्वाल जुवाव किए सौ
 लिखें हं माएने सहित सौ अरस
 सहो हल सौ मुस्त्रियां ज्यो हल
 तुम को भी आवे अरज

आषा वैरा कथन जी॥ आई रहें छेडे जा
 राद॥ आषा समे आ उठने का तुम सहो
 छोड़ियो बिल॥ उथी बीच अरस जे को उ
 करे मिड कांध॥ १॥ उठे के बीच अरस के

सिंधी ॥ तस्य करैं मित्र संपाद ॥ १ ॥ धनी मंहजे
रुहज ॥ हारो ॥ युत्रां कीप के ॥ २ ॥ रुहके डिनो पां डे
॥ ३ ॥ रुका ॥ अथ रुह के संका ॥ रुह के डिनो पां डे
डो ॥ चको सो दिल धो ॥ २ ॥ रुह को दिवा पर
सा ॥ कलो सो दिल धो ॥ २ ॥ इस्कु डिनो ता
र इस्क ना अचे ॥ इस्क देहे ते ॥ मुभायना इस्क
ना अचे ॥ घरावे कीर पा अउ ॥ कउ ना उडे
सचे ॥ बोहात क करुं सें वपा ॥ कठ ना उडे वि
ना सान्य ॥ ३ ॥ की कीर पां के डो वं जा ॥ युत्रां
कीय के ॥ के सी करुं किंधा जाउ ॥ कलो के
संका के ॥ ना पेरं रसा पड उत्तर ॥ ना अची
संगा गे ॥ ४ ॥ ना पाउं अवाका ना आप सके
पास ॥ ५ ॥ सजरा मंजी रुहजा ॥ तां जे डिरे
रुह सं जां ए ॥ सजन मरी रुहका करान्ये
रुह को पहचान ॥ तां हि के आरि आवाह
कि ये ते पुजा ए ॥ ५ ॥ ते हि के आह आयाह

॥ सिंधी ॥ सांच नजो नरह भूपोरेष्वा अंतर मोहे पोरह ॥ कषूनाम
हुकमेष्ट ॥ चोरेष्वा देष्वा हुकमे ॥ ओं रहम भी भेष्ट हुक
॥ ६६ ॥ मा नाहु अहे नरो पगा ॥ विना हुकम य सम ॥ धि हुकमे दि
याया हुकम को ॥ तिन हुकमे देष्वा हुकम ॥ भिस्ते रोज क
उन हुकमे ॥ आया सुष सवरं म ॥ १५ ॥ जिन नाम धाया
हुकमे ॥ हरे फिस्ते सिर पर ॥ पाहे चै अपनी निस यते ॥
डाया कायौ लकर ॥ १६ ॥ रहम उठे ये ठे आस मे ॥ रहम को हुकमे
रिप्पा सब पाद ॥ हुकमे हुकम खेल दिपाया ॥ सो हुकमे हुक
म आया स्वाद ॥ १७ ॥ पौ मिरी कते कडे हुकम को ॥ हुक
हुकम सव मे एक ॥ आस मे रहम सिर से उये ॥ सव सिर ले क
हे विषे क ॥ १८ ॥ रहम जु दे न हरे आस से ॥ आर जु दे हरे स क
रहम हरे पल देष्वा नही ॥ ओं खेल की वाते करी मुतल
का ॥ १९ ॥ इन विध सब हुकमे करी ॥ खेल देष्वा धिल वत
अंदर ॥ वाते धिल वत की करी धिल मे ॥ जो मुक हफ के
दिल भीतर ॥ २० ॥ ओं खेल की वाते सव ॥ हो सी वी च वि
नयत ॥ मे खेल का सुष धिल वत मे ॥ लिपा खेल

में सुघनिसवत ॥ ३५ ॥ ध्योदानहीं असको ॥ ओं ये लमे
 भी गई सा ॥ अंतराय भी हुई अससे ॥ ओं जु रि पा भी न
 भे पा ॥ ३६ ॥ ए सव विध सव ह्व म के ॥ ह्व म के ए व ना ए ॥
 वा स्ति इ स्का व र के ॥ हो ३ ठो रि ए रि या ए ॥ ३७ ॥ ओं सो ह की
 अप नी ॥ रि या ई नी के फ ॥ ऐ क्यो क ह व डार ह क की ॥ मि रा
 य सं म य ड का द ॥ ३८ ॥ महामत कहें मो मि नो ॥ ह्व के वे
 हो ऐ त ले क द मा ॥ क र सी हा सी वी च अ स के ॥ जो के रि
 ह्व मे इ ल मा ॥ ३९ ॥ प्रे ह रा ॥ ४० ॥ चो पाई ॥ ४१ ॥ सि
 धा रि नु स्तानी सं प्र रा ॥ ज्मा प्र क रा ॥ ४२ ॥ चो पा
 ई ॥ ४३ ॥ लिय तंग गिरा वानी की धा क चार त श्री ॥ पत्त
 भुं रा साथ चान ज पुं जारी नंद लाल वल्द श्री पुजारी
 म हां राज गु ला व दा स जी की प्र रा म अ वि धा जो
 जी प्री त की री त से ओं जो लि ध ने में भू ल रो से स म
 ले वी हो या सी श्री पर मा व नी पु री ह ल क मा लि पा
 च रा में रि मे वे क र लि धी मि ती फा गु न व री ५ स म्ब
 न १६६० बा रा वी प्र त प्र म नि लि धी हं ता रि ष ४ ई

मूं के जा धारण आवई, जे जाई पसो साथ ।
त खरे वपोरे सेज मोझरे, मूं के बेई रात । 3

मोन की (की) जा गहारु ओई, जाई आनी
(ओईन) एसो सात

नम करी भूरी (भूरी), सभ सो जा-रु-रु-रु
की (की) डीपे रात (3)

ओई नम है सकुन । ओई नम है सकुन ।
कहूँ ओई नम है सकुन । ओई नम है सकुन ।
सो कहूँ ओई नम है सकुन । ओई नम है सकुन ।

सजण आया न मुजातम मूं के चेयाऊ घणां देण ।
कत अखियूं फुटियूं, व्या फूटया हिए जा नेण । 4

सजण आया नम सजण, मोन की (की) जा
गहारु ओई

कन अकियुन फुटियु, ओई फुटिया हमारु नम
ओई नम है सकुन । ओई नम है सकुन ।
ओई नम है सकुन । ओई नम है सकुन ।
ओई नम है सकुन । ओई नम है सकुन ।

सजण विया निकरी, हाणें आऊं करिया की,
अवसर व्यो मूंजे हथ मंझा, हाणें रहण रातो डीह । 5

सजण ओई नम है सकुन, हाणें आऊं करिया की,
अवसर व्यो मूंजे हथ मंझा, हाणें रहण रातो डीह ।
सजण ओई नम है सकुन, हाणें आऊं करिया की,
अवसर व्यो मूंजे हथ मंझा, हाणें रहण रातो डीह ।

हणे हिमूनी दाहे निहाण्यां तां जर भर्या अताग
महे लहयू मर वेष्टू, मळे पेरा न्हाए माग ॥८॥

हातीं तसुंयि तुरुवोन धारियां, तां जर पुरा आंग
महेन लहयूयोन मर जेठयोन, मळे पेरा न्हाए माग (८)

आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग

महे प्रमयू जर जुजवा, ध्या परो परो जा पूर ।
हिक वेर न वेष्टे गुन रणे जेन रिग रम मद मर ॥९॥

महेन गेठयोन जर जेठयोन, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग
मळे पेरा न्हाए माग, मळे पेरा न्हाए माग

आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग
आंकः हा मर जेठयोन ! मळे पेरा न्हाए माग

हिक घोर अन्धारी ह्यो असे न मुझे, दोओ हिएडो न्हाएम हद ।

पिरी आथा मू के पार उतरण, एहेडो धारा मझ ॥10

मं गोर अन्धारो भरो अन्की नम सज्जी, न-रिये

मं गोर अन्धारो भरो अन्की नम सज्जी

परिन आया मों की (की) पर अन्तर, अन्की धारा

मं गोर (10)

अन्की धारा, अन्की धारा, अन्की धारा, अन्की धारा

मं गोर अन्धारो भरो अन्की नम सज्जी, न-रिये

मं गोर अन्धारो भरो अन्की नम सज्जी, न-रिये

मं गोर अन्धारो भरो अन्की नम सज्जी, न-रिये

मं गोर अन्धारो भरो अन्की नम सज्जी, न-रिये

मं गोर अन्धारो भरो अन्की नम सज्जी, न-रिये

मूं कारण सैल मूं हजी, हिन में विधुऊं पाण ।

कुकटियू करे करे नेठ, उथी विद्या निरवाण ॥11

मों कार्त सैल मूं हजी, न-रिये

कुकटियू करे करे नेठ, उथी विद्या निरवाण (11)

मूं कारण सैल मूं हजी, न-रिये

कुकटियू करे करे नेठ, उथी विद्या निरवाण

मूं कारण सैल मूं हजी, न-रिये

कुकटियू करे करे नेठ, उथी विद्या निरवाण

मूं कारण सैल मूं हजी, न-रिये

हामा की कगिया केडा वंजा, केहेडो मृंजो हांणे हंद ।

तस्मात् तस्मात् अखिएं, मूं कारण आया माया संज्ञ ॥12

ہاٹی- کین کریان، کبڈا (کیڈانوں) ونجان

(وجان) كوهيزو هونزو هاڻي هون

دین نہ پسان اداکین، ہون کارط آدا مایا مذکور
(12)

(12)

آدم: هي سڳي! هاڻي تون ٺي ٻڌاء، مان ڪيئن
ڪريان ته ڪهڙا آهن وڃان؟ هاڻي ته منهنجو ڪو نڪاڻو
ٿي نه آهي. اهڙي پريتر ڪي مان هاڻي ڪڏهن به هتي
آڪن نه ٿي سگهان، ڇو ته منهنجي واسطي هن
مالدار آيو.

کرمات اور کہہ ڈالوں و جان ؟ ہاں نہ مہم جو کو نکالو

١١١

کهن - ن تسي لتي سگهان، جه کور مدهجي واسطي

الماء في آلاءه

(بركاش كجراي، برڪري 6 جُولائي 185 کان 193 لائين.)

परी परी मृ के चेयाऊं, मृ के सन्नेषा से वेंग ।

व वाहू पाणी भय्याऊं, आऊ तोहे न खणां मथा नेग ॥ 5

परी परी मृ के चेयाऊं, मृ के सन्नेषा से वेंग ।

(की) सल्लमा सी वण

अकड़यून पाणी परियाऊं, अऊन ठोही न कणान मृ

पण (5)

अर्थ : मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।
मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।
मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।
मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।
मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।

अ खडियूं भरे असां से, वाहू झल्ले केयाऊं गाल ।

किट किट रे मूजा जिदुआ, अजा जेहेजो उही हाल । 6

अकड़यून परी असां से, पाऊन जेहेजो उही हाल

गाल (गाल)

कट कट रे मूजा जिदुआ, अजा जेहेजो उही हाल

अही हाल (6)

अर्थ : मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।

मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।

मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।

मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।

मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।

मृ के चेयाऊं मृ के सन्नेषा से वेंग ।

ورالب

تہی شا پر پھرتی جین پاپان مہان مینہی ।

میری پوکری می ہل گیا، م جی مایا مت بے کی مری ۱۱

کئی سہ ہر ڈیہڑو، جت سالگاٹھی ڈھاڈی سہو بن
ہر بن ہکار بلی ہلہا، ہونکھی مایا مت وڈی قوی
(۱)

دھن۔ دھن۔ لکھی اُن ہر ڈاہ۔ (ہر داس لکھی)۔ جلی وجی اہ،
دھن جلی ہر دھن اہ۔ اہا جی جاپ اہ آہی۔ مہنجا اہن،
مہنجا ہر دھن ہون۔ ک۔ ی ہکار بلی ہلہا ویا ہن سہ،
مہنجا ہون مہنجا لکھی ہڈا ہون، (مہنجا مہنجا
اڈو وڈو لکھی اہو ہون ہون ہون ہون اہن۔ ک۔ ی لکھی
وہا لکھی)۔

مڑو جیو بڈے کورا کرے، مہن مینہ پاتاऊں ۱

سجھن سندو سُر ہ ماری، مہن جیو کرے رے ڈاऊں ۱ 2

ہونکھو جیو ہ۔ ژہی (اوجی) کورا کری، مہن ہلو
ڈاऊں

سجھن سندو سُر اہن ماری، مہنجان جیو کری
ڈاऊں (دانہون) (۲)

اُت: اہڑی اہ۔ ڈ (ای لکھی) مہنجا جیو (ش۔ رار) لکھی
کئی کئی کئی کری جہنجا۔ ی۔ دہ اہن و اہن
اہنجا۔ مہنجا۔ سجھن جو واک (وہو اہن) ہون کی
اہن کی اہن کی لکھی دھو آہی۔ مہنجا واک اہن
ورالب کری دھو اہن۔

वृद्धि मन्त्रादीनां चकार, मन्त्रं विना कृत्वा ॥३॥

داعی سہدونی و رہم این ماری، مون کی (۴)
ڈڈاڈون ڈور وٹ ڈاڈوہ (۶)

آرټ : مدهديج دل ر جهزو اسون لگو لهزي اي ۱۵۰ هي
جر لگي ۶ لهتون - پ طرف قهاري وټون. ممان او اار
چټه اي دهی آهان مدهديج راهي لږپ ۶ چ-په-مک جو
علج ۶ شملو ښځ واري دوا ه-ي مهي ۶ مدهدي-
راهي (ارټر) سدي وره. هي مار وړ کي ښه (دک)
ډورک لاه ښا آهن.

मूं पिरि से जा केई अदी, एडी न करे ब्यो कोई ।

मज्झिमा निकाय सूत्रेण, आहुं अंख न खणिआ तोए ॥४॥

هون پرين سي جا گهٽي، ادي ايڙي (اهڙي)
 نه ڪري پيو ڪوئي

سچوں آیا ہوں کا رٹ، آؤں انکم نہ کہتا ان کوئی (4)

آریک : ہندوہی :- راتر سان چھڑو - رو رہوا ، مون = جو
اچو اور کو ا ، کدلو . جوتو لک مہجھا اریتر مون
کی جا، آلی لاء و دلپ کددا ہلہا وا ، (حالک مہوہی
لی خاطر نرم ڈار کسان هن مانا چگت پر پکارا ہلا)
مون ہندوہون لاہراون ف الیر آجا چون اکہون بند کری
چٹلون .

की बगियां आऊं गालड़ी, पथां उबगियां की भोंह ।

मूं हवां एहेरी थैई खल लाहियां खोली नाह । 5

कन कर बां आठन गारि, मंडान अकमान की मोठ

मूं मंडान अठमरी थैई, कल लाहमान चोठि नोम (5)

रुफ़ां ही बकी मूं न ? लो, केमन करी सकेमस

रुमर ही अकन मधुन केमन कोली सकेमस, मधुमरी

मंडन अठमरी मंडा लो, ली अही जो डल चामेही

मधुमरी मंडन मंडा मधुमरी चोठि ? कल की अठो चोठि

मधुमरी ली कल मूं ही वान कल वली मंडन मूं ही लो

अठो मूं ही चोठान, अठमरी मंडा मधुमरी मंडान की शरी

मंडन मूं ही मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

तगरे गिनी तन ताळियां, हडे करिया भोर ।

वेहनीनी खल उबती लाहियां, जीव कडा ई जोर । 6

नरारिं गीं न चोठान, मंडा कर बां मूं

मधुमरी कल अठमरी लाहमान, मूं कर बां मूं मूं

अठमरी मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा मंडा

آرڪ : ٻار اتر جي شين ۽ وڃڻ ڏي مون تي ٿي ٿاڻ ۽ اٿاڻ
 والڳر ٿي مڙهي اوڳ-ٻن ڪي وٺي وٺي ڪرا
 ڪري ڇڏو آهي. مڙهي انڱر ٿي مڙهي ٻن ٿي
 ٻه آهن. مڙهي ٿي ٿي ٿاڻ ۽ ڪڙڪڙ ڪڙڪڙ
 تي رهي وڃي.

مڙهي مڙهي ڪري ڪڙي سمجهي ن ڪي اٿاڻ ٿاڻ
 ۽ ٻه اٿاڻ ٿي ٿاڻ، مڙهي ڪڙي ٿاڻ ٿاڻ 118
 مڙهي مڙهي ڪري، ڪڙي (ڪڙهي) سمجهي
 ٿي ڪڙي ٿاڻ
 اٿي ٿي اٿاڻ ڪڙي ٿاڻ، مڙهي ڪڙي ٿاڻ
 (8)

آرڪ : ٻه مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ
 مڙهي ٿي ٿاڻ مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ
 اٿن ٿاڻ ڪڙهي مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ
 ٿي ٿاڻ ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ
 ڪڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ ڪڙهي ٿي ٿاڻ
 مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ.

مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ
 مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ 119
 مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ
 مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ
 مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ (9)

آرڪ : ٻه مڙهي مڙهي ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ
 ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ
 اٿي، مڙهي ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ ٿي ٿاڻ

آهن. ان طرف مان اڏار رهندس (اهلي آهيءَ طرف)
 مان پوءِ شرار جي ڏور ڪي وڃائي ڇڏيندس پر آهن
 ڪرڻ مان اڏار پوءِ ساڄن جي احسان لاءِ لاهي سگهندس.
 اهو سڀ ان ساڄن جي وڃڻي لاءِ ڪوٺ آهي. پوءِ
 ڇڏي ڏور لاءِ ڏيندس.

हरेनी करियां अ गीठडी मू जो माहनी होमियां मझ ।
 नारिएर हदे न्हए रखों मघा मुके तोहे न भजेरे जझ ॥12

هڏيهي ڪريان اڏي ڏي، هڏيو هڏيهي هڏيهي مان
 هڏيهي

ڦار ٿيو (ڦاريل) هڏي لاهي رکون هڏان، هون ڪي
 (ڪي) ٿو هڏي نه ڏي ڏي ڏي (2)

آه: پوءِ هڏن هڏن کي مان اڏي اڏي (ڪڙي)
 پر هڏي هڏيهي شرار جو ماس ڪئي آهي.
 وڌ، جي اڏي وڌ ڪري هڏيهي. مان پوءِ
 شرار جي هڏي کي اڏي وڌ ڪري هڏيهي اهو.
 هڏيهي ڏل وڌ وڌ، جو ڏاڳ، هڏي وڌو.

जगे जगे मू जो जीव सदो, मूके विरह पाताऊ बढ ।
 ॥13॥ द्रावती बोए चेताए, मूके माया मझानी कढ

ڏرو ڏرو هڏيهي جي وڌو، هون ڪي (ڪي) وڌو
 اڏي ڏي ڏي
 اڏي ڏي ڏي، هون ڪي (ڪي) وڌو
 هڏيهي ڪي (13)

[illegible]

جاني پاشا ۾ ڀرڻو

مڙجا اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾ ۱۱۱

هٿ ۾ اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾

سوتو هٿ ۾ (1)

اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾

سوتو هٿ ۾ ۽ اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾

اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾ 2

اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾

اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾ [2]

اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾

سوتو هٿ ۾ ۽ اڻڻ اڻڻاڻي جي وڃي رهڻ، تن کي سوتو هٿ ۾

ڀرڻ ڀرڻ ڇڻي ڇڻي، تن کي ڀرڻ ن سوتو هٿ ۾

سوتو هٿ ۾

ويولا مڙي

مڙي جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو تڏهن ڇڏي ڇڏيو آهي.
 ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به.

مڙي جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو تڏهن ڇڏي ڇڏيو آهي.
 ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به.

مڙي جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو تڏهن ڇڏي ڇڏيو آهي.
 ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به.

مڙي جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو تڏهن ڇڏي ڇڏيو آهي.
 ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به.

مڙي جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو تڏهن ڇڏي ڇڏيو آهي.
 ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به.

مڙي جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو تڏهن ڇڏي ڇڏيو آهي.
 ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به.

مڙي جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو تڏهن ڇڏي ڇڏيو آهي.
 ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به، ٿاڻو جي ڏيک ۾ اڃا به.

جي ٽڙن چڪي ۽ ٻين ڀرسان، ته ٿا سڃاڻن هڙاڻي
 ڪال (ڳالهه)

۽ ڪڍندس جوري ٽوڪي (ڪي) ڪري ٻڌا
 (ٻڌڙا) حوال (حال) (5)

اُڀرڻ هڙاڻي سوڙپ ۾ اندر آڻي سڳي جوري ٿي. هي
 ٻي جوري هڙاڻي ۽ ڪڍندڙن ٽوڪي وٺي (جوري)
 ٽوڪي هڙاڻي آڻي ٿي ۽ ٻي ٽوڪي ٻڌا ٿي. ٻي ٽوڪي
 طرح ٿي رهي ٿي. ٽوڪي ٻڌا ٿي ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي
 ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي.

آڱري تو ٻڌي، ڇو هڙاڻي ٽوڪي

سڄڻ ٽوڪي (ڪي) ساڻي ڪوٺين ٿا، ڪرين ٿا

ڪال (ڳالهه) (6)

اُڀرڻ هڙاڻي سوڙپ ۾ اندر آڻي سڳي جوري ٿي. هي
 ٻي جوري هڙاڻي ۽ ڪڍندڙن ٽوڪي وٺي (جوري)
 ٽوڪي هڙاڻي آڻي ٿي ۽ ٻي ٽوڪي ٻڌا ٿي. ٻي ٽوڪي
 طرح ٿي رهي ٿي. ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي

اُڀرڻ هڙاڻي سوڙپ ۾ اندر آڻي سڳي جوري ٿي. هي
 ٻي جوري هڙاڻي ۽ ڪڍندڙن ٽوڪي وٺي (جوري)
 ٽوڪي هڙاڻي آڻي ٿي ۽ ٻي ٽوڪي ٻڌا ٿي. ٻي ٽوڪي
 طرح ٿي رهي ٿي. ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي

ها سڄي ما ٻڌي ٿي، آڱري ڪوٺين ٿا، ڪرين ٿا
 ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي ٽوڪي ٻڌا ٿي

[illegible]

से वेणु तू को बिसा-रिए भू डा, जे दिगी सेयां नोके पाण ।

जे वेण विचारिण हिकडो न हूद न छडिए, निरवाण .,10

سی ویٹ ڈون کر وسار ڈی پودا، حی بریں چیمبا

ڈوکی (کی) دان

جی ویس وچارتی مگرو تم ہڈوں میں چڈی دروان

101

اُڙت: هي مذهب جو تون ٿارم ڪن جي آهن وچين
کي ڪهن ٿو وري چئن جهنگلي ٻوم ٿام جي سواهي
شري ٺاهيو چيو هئا. اُنهن وچين مان جهنگلن ال
لاءِ انهن کي دُور آڻين ها يعني ارواح (موهن) حاصل
ڪران ها.

अभागी तोके चुआ अकरमी जा न पसां तामे हाल

मन दाँण तोके बूआ मूहागी जे करिए की की शाल ॥११॥

اڏاڳي توڪي (ڪي) چٽان اڪري هي نه ٿي

قو بر حال

ست دان توکي (کي) چان سوا جي، جي ڪري

کین کین مال (11)

کوت کرے تُو' کُڈ جاترینے، تھی پیریاں تے پاس۔
پیریاں تُو' سوجاڻ پاھینا ۱۵ کُڈ جاتر مڈ ماہ ۱۵

کوت کرے دون گدگد پاندی، تھی پُر تھن ہی پاس
سورین دون سکاڻ پاندی، جت پُڻو مہدی سان

(۱)
اے تھی مہدی، جیوا! لون مارم پو-لی جی-ی مہدی
جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی (کل مہدی)
(جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی)
وہر تھی وج، پاندی سوراڻ کی سکاڻی وڻ۔ (سکاڻی)
سورین مہدی، پاندی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی
جی-ی مہدی (جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی)
وہر، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی

دھنڳی ساڻھ ک پرمے چوہج، جی تو ڳلے ڳلے

ساڻھ تان کیں ن ساڻھ سوجاڻی، تھی پاھینا سون ۱۶

پان جی ساڻھ ک (جی-ی مہدی) پرم چوہج جی-ی مہدی
اُکلی وین

ساڻھ تان کین د-م ساڻھ ک (جی-ی مہدی)، تھی
پاندی ساڻھ ک (جی-ی مہدی)

اے تھی اُکلی وین! لون پاندی مہدی، جی-ی مہدی
اُکلی وین ساڻھ ک، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی (جی-ی مہدی)
توکی پاندی پاندی (سوامی) جی وچن جی-ی مہدی
جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی
جی-ی مہدی (جی-ی مہدی) کسے اُکلی وین، جی-ی مہدی
سورین ساڻھ ک، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی

(۱۶) ساڻھ ک، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی، جی-ی مہدی (358)

سواڳي جي ڇڏو سواڳي آزمائون

م سا ر ۽ ت هاڻي ر، هاڻي آڏي ڪو ن سڃاڻو ٿيڻ،
 ڀڄڻو پاڻ ن سڃاڻو، آڏي ڏا ڀڄي ر ۱۱۱

هڏا ساڻ سواڳي ري، آڏن ڪو ن سڃاڻي
 سڃاڻي

پير وڏي ڀاڱ ڏم سڃاڻي، آڏي ڏا سي وري ري (۱)
 ڪا شري اندر آڏي سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱

سڏي سڃاڻي ڳالهيون، سڏي ڪاريون ڪرين
 پاڻي ڪاڇي پيري پاڻي، پاڻي ڪاڇي پيري ۱.2

سڏي سڃاڻي ڳالهيون، سڏي ڪاريون ڪرين
 پاڻي ڪاڇي پيري پاڻي، پاڻي ڪاڇي پيري (2)
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱
 ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱ ڪا شري ڀاڱ ڏم سڃاڻي ۱۱۱

مڏي مڏي مڏي مڏي، مڏي مڏي مڏي مڏي
 پاڻي مڏي مڏي، پاڻي مڏي مڏي مڏي 3

سید کی سب سے بڑی باتیں، قاضی گور خان
کی ایک بار۔ انہوں نے کہا کہ اوس دن، دھون آگے وری
کری (۱)

آرڪ: هي مھديا سندر سامڪ! اسانجو سڄڻ اسان کي
اهڙي شڪل اهو ئي آ. ديش ڏيئي اسان کي سوي
آهي ڪو ٻار ڏم ڏانهن هٿ لاء چڱي ۽ آهڻ. هائي
اسان کي پئي ۽ هٿ ڪو ڪو چڱن سوي اسان کي
ڏهڻن وانگر ٻيو ۽ ڪوئي آيا آهن.

कूकड़ियाँ करीब पेहेली नीयूँ हाण को न सृजाणो साथ ।
न तां खरे बपोरे सेज सोझरे, हाणें घीदीए गन । 4

كۆكرىون كرىن مەھەللىسى ئۆمەن، ھات كۆكرى
مەھەللىسى

بہ دان کوی بہوری سہج سوچوڑی، ہاٹو تہہ دیہی
رات (4)

[illegible]

पोरु हथ १००० पट से, हरे डीदा घा

गजरा गूँसे में बेसी न रहेदा, हानीवेदानी हथ भंजा ॥ 5

آوهان جي اکون رهي. اهو ڪهڙو ڳالھ آهي؟ آه، اهو ئي
 ساجن اسان کي وري ٻڪاري رهيو آهي. اسان جي اکون
 رهي. اهو سڏي. جي اهو ڳالھ آهي رهي آهي.

नेपोती मझा निद्र न बजे, जेहेरी मषां येई ।
 सेण से आई मथ न हत्त्यां, पोण्या कुरो वदा रही ॥12

دو ٻولي مڙهون ٻار نه وڃي، جمهوري هٿان ٿئي
سمن سي آئي ست دم هليان، پورين ڪرو
ڪندا رهي (2)

ڪو به شيءِ جي مٿان ڪهڙي ڪهڙي، وڃڻ جي ڪو به
 شيءِ نه هوندي. (۱-اللهي راءِ) جي ڪري. اڏي. مٽڪو
 سواليءَ جي وڃڻ جي ڪري اٿان ڪي اوهان ڪهڙي شيءِ
 ڪهڙي؟ راءِ آيا مان اهن مان ڪڍ ڪڍي ڪهڙي.
 اهو به مان سمجه ڪندي رهيس. هڪ مان ۽ ٻي راءِ
 مان.

हिनी हूँ मझा को न निकरयो केहो डिमोधा भाल ।
बड़े हली वेदा हथ मझा, तडे केहा थीदा हवाल ॥ 13

۱۳۸۸ مَن ذِکْرِ مَکْهُوَانِ کَوْنُہ رَکَرِیو، کَم وَ تَسُو دَا پِل
جَدِّي هَلِي وِينْدَا هَت مَکْهُوَانِ، قَدِّي کِهْہا ڈِیْمِدَا
(حوالہ ۱۶)

آرست: هن ڏک منجهان ڇو. آيا ڏکرو. هن انهي ڏک
مان ٻارن ۽ امري کان - واءُ ٺوڻ ۽ - ڪي ڪوڙ ڪندو؟
ٺوڻ ڏئي ڇو ڪوڙ ٿا ٿاڻ ڏي - و رڌي ڇو ڪوڙ
ڪوڙ ڪن ڇو؟ ڇڏن هو اوهانجي هن ۽ ان ڪري
وڃندا ٿڏن ٺوڻ ڇا ڪوڙا حال ٿيندا؟

هڪ ڀيرو ته ٿيڪا وسريان، هٿ ٽوٽي پئي جو لاڳو
 انهن آڱواڙي ڊڪهي، ڪوٺهي ڀاڙي ۾ ٿي
 اڀاڳهه (16)

آدم: هاڻي هن دفعي تون ڀاڙي ۾ هٿ وٺڻ جو
 وقت يا موقعو آهي. (هاڻي هڪ ڀل ڇي نه ڏار
 ڪريو. هاڻي هٿ وٺڻ جو وقت آهي) اک کولي پاڪ
 جهڙي ڇوڪا واري (ڏار) ٿي پئي آهي اهو ڇو ٿي
 ڪهڙي ۽ ۽ اڄ ڏاڍا ڳاڙهي ڪهه رهندا. (هڪ ڀل ڇي
 ڪروڙن حصي ۾ ئي لوهان ٿي ڏاڍا ڳاڙهي رهندا.

आऊं खीजी आके की चुआं सा न करे मूँजी जिभ ।

पण आई हिन माया मंसां केही कडंदा निध ॥17

آدمون ڪيڏي ان ڪي (ڪي) ڪين ڇٽان، سا نه
 ڪري هڙڪي ڇپ

پڻ آدمون هن ماڻا مڙهيان، ڪيڏي ڪڍندا (17)
 آدم: ڏهن لوهان ڪي ڪرڻ ۾ آهي ڪوڙا رڃن ڇان
 مڙهي ڇپ آهن اڄ ڪري مڙهي. ڇو ڪڏهن
 لوهان ۽ ۽ ان آهن ئي ڇوڙا رهندا. اهو ڇو ٿي ڪهڙو
 ڏاڍو ٿيڻ لوهان ڪهڙو خزانو حاصل ڪندون.

वेण विगो आके चुआं, सा बढिया मूँजी जिभ -

पण आई हिनमे गई रह्या, हिन मसां वां न थिदिथा सिध ॥18

ڀيڻ ويڳو ان ڪي (ڪي) ڇٽان، سا وڌيان هڙڪي ڇپ
 پڻ آدمون هن ۾ پئي رهيا هن مڙهيان ڪن نه
 ٿيڻ ٿي (18)

آرٺڪ: اوهان کي واپس واکو مان ڇوان، لاهي کان آ، اڃا
 اٺ حرف اولي واريءَ ۾ ڪي ڪي آ، ڪي (ولائي)
 لائي ڪرمان، لاهڪن اوهان سڀئي ڇڏڻ لاهي ما،
 ۾ اهلون رهندون آ، اوهان کي ڪڪ، آ، ڪڪ، آ، لاهڪو.

हिन मोहरे जे न मुजातां, व भेरकां हीअ ई ।
 पोए भाणेनी सिपरिएन अग्यां, मोह खणदियूं की ॥19

هن سوچري جي آ، ڪڪ، آ، لاهڪا رهندن ان
 اولي - لاهي - ڪرمان آهون، اوه (مڏهن) ڇڏڻ ڪن
 آرٺڪ: هن لاهڪا ڪمان جي آرٺڪش ۾ آ، اوهان لاهڪا
 سوامي ڪي اهلون دفعو آ، لاهڪو، ڇڏڻ ڪ واپس
 قطب ٻئي سندن وڃڻ جي ساڳي ڏيک وارا ڪرڻ آهن
 آ، يوه لاهڪا ۾ لاهڪي آرٺڪ - سوامي آه - ان لاهڪا
 ان سڪن ۽ آرٺڪ آه ان جي ساهون اوهان ڪنهن سڪن
 مٿي ڪٿي سڪندون؟ اوهان ڪو ڪنهن اوچل لاهڪو.

पेरोनी पाण नजर न्हारीदे, व्यो अवसर हथां ।

जडे हथे मझा हनी बेया, तडे केहेडी थेईनी पाण मथां ॥20

اهو وائي ڏي نظر لاهڪا، لاهڪي، واپس اوهان
 ڇڏي هٿي مڏهن - ان هٿي واپس، لاهڪي ڪڪو وائي لاهڪي
 آ، مڏهن (20)

آرٺڪ: اوهان آ، اوه - ان لاهڪا ڪن مان لاهڪا ڪي
 رڪي واپس واپس هٿن مان اڪري واپس ڇڏڻ واپس
 مان اڪري هٿي واپس لاهڪي - واپس مان ڪا لاهڪا
 ڪڍڻو - اهلون سڀ اهلون لاهڪي آ، واپس.

हीय हय गहेहो आण, हिक बेर मे थिए, वणो ।

माय ना आण मभी समझू, न्हाण, वर मे मथां ॥21

[illegible]

ڪي آملوؤن (اولههؤن) جي وچ آهي ۽ اها لاري آمد
 ڪندا ڪي (ڪي) جي وسيلوؤن، هي آليون اوريا لاري
 آيا: ڪي آملوؤن ۽ ڪو وڏو ماڻهو وٺي ويا ۽
 اهي ڪو ماڻهو ڪي وٺي ويا ۽ ڪو ڪو وٺي ويا
 ڪن هتي ڪري ڪو ڪي انهن ۾ ڪو ڪو وٺي ويا
 آيون. انهن جي صورت جو هن ڪو ڪو وٺي ويا
 ۽ ڪو ڪو.

किनी कनया मोहाग जा, सुतर भरया सेर ।
के बेठियूं मए विच बेई, पेर मथे चाडे पेर । 6

के नदू चाड़ीत तिकड़, सदाउ, ह
के मारीदयू भू अडु, के मये चढयू मिर मेर ॥७

[illegible]

हिक फरा डोदे फुटग्यू, पण हथ न छुताऊं पई । 8

કે અચી આનળ મંદ્રા, સુતીયું સુખ કરે ।

کي اچي آڻ مڊهون، ستهون - کڙي
آهون هي اچامت ه، چڙي سهر سڀاري (9)
آرمت: گيتراون ارهم اڪدانون - شيرار دواي آڻ-
ستهون ديهون ۽ چڙهن آهون ه، آهن ه آلس ۽ مڊهون
چڙهي رهي، چڙهن کي پڊهجي سٺ گڙ ه،

ڏاڍو اڻ چوڻي جي هدايت سندن ست ڪٽڻ مطابق ظاهر
 ٿي پئي. جن ۾ ڪل ڪل ٽي ست اڻ ڪٽڻو ۽
 ان ۾ ڪل ٽي ڪٽڻو ۽ ڪٽڻ (ڪٽڻ) ڪٽڻي ڇڏو.

مترباريڻ، مٿاڻي، نھاريون ڪر ڪڍي.

هڪ ڏيئي مٿاڻي جي ڏيئي، ڪي مان لکڻ ڪڍي 113

ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو

ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو

هڪ ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو

ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو 114

ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو

ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو

ڪي ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو

ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو 115

ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو
 ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو ڪٽڻو

निनी माण विच सरतिण, पाण मिहीणां लघाऊं ।

न नां नैनाण वरिण, बरा लाथा, परी परी करे धाऊं ॥19

लेन सळी वळ सरळी, बोली मळी लडाऊं
न सा चळी वळी लडाऊं, बोली बोली करी लडाऊं
(लडाऊं) (19)

अर्थ: डामर डळी लडाऊं, सरळी लडाऊं, लडाऊं लडाऊं
करि, बळी करि, बळी लडाऊं, लडाऊं लडाऊं
लडाऊं लडाऊं, लडाऊं लडाऊं (लडाऊं) लडाऊं
(लडाऊं) लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं

आवे धाऊं मुणवे धणीयू, जमारी सभे वेई ।

अई अगियां थीदियू, अई कतो कोत वेही ॥20

आं के (की) लडाऊं (लडाऊं) लडाऊं लडाऊं
लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं
(लडाऊं) लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं

अर्थ: लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं
लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं
लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं
लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं

जिनी अज न कतयो, सारीदियू सेई ।

अइ गान्यु कदयू पाण मे, जेडियू सभे वेई ॥21

लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं
लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं
(लडाऊं) लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं
(लडाऊं) लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं लडाऊं

آرڪ: جن سرگن آڄ سڀڪ لڏ ڪڍو آهي، اهي لڏن
 ڏانهن ڪي اڏ ڪڍائون، ڪڍن وڃن سڀ ڪڍڻون آڏانهن
 (ڪڍڻ) ڀر ڏار وڃي ڏي. ڪڍڻون ڪڍڻون لڏن ڪڍن
 هن غلطي تي ضرور اڇاڻا ٿيندو.

हिक गिनंदयू सुहाग सुरतांन जा, सुहागणियू सेई ।

मे कर खणी गालियू, कंदियू विच वेही । 22

هڪ ڳڻندڙون - هڪ سرطان جا، - هڪ ڳڻندڙون سڀئي
 سي ڪر ڪٽي ڳڻڻون (ڳڻڻون) ڪڍڻون وڃي واهي 22
 آرڪ: اهوئي ڀڳو، امانتون - وڃي ڳڻڻون آهن جن کي ڀر
 ڏار جي - سوانح جو - هڪ لڏو آهي، - هڪ ڳڻڻي وطن و
 سڀئي امانت جي وچ ۾ اها ڏيکار سان ڪڍڻي ڪري
 ڳڻڻون ڪڍي.

जिनी की न जाणयो, ते हथ न छुती पई ।

कोड करे घणवें आवई, पण उनी हाम रही ॥ 23

جنهن ڪن لڏ ڳڻڻو، - سي هڪ لڏ ڳڻڻي
 ڪوڏ ڪري ڪوڏوان آهي، اڃا آهي - رهي (23)
 آرڪ: جنهن - سوانح جي ڳڻڻن کي لڏ - سڀ ڪڍڻو هڪ
 ڪوڏ جي ڳڻڻي لڏ لڏ ڪڍڻ اها لڏ ڳڻڻي آهي لڏ
 ڳڻڻي ڳڻي وڌندڙ ڀر سڀڪ ڪڍي هڪ ڳڻڻي آهي
 رهي وڃي. هڪ هر طرح کان اڃا ڳڻڻي رهي وڃي.

برڪت 25 ڳڻڻي 25

1.1
 1.1
 1.1

1.1
 1.1
 1.1

1.1
 1.1

1.1
 1.1
 1.1

1.1
 1.1

1.1
 1.1
 1.1

ڪري ڪن وقت ڪو ڪم ٿيڻ ٿو.

هڪ ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي.

4 جڏهن ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي.

هڪ ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
جڏهن ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
(4)

آرٽ: هڪ ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي

هڪ ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي.

ڪنهن ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي.

هڪ ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
آرٽ: هڪ ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي
ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي

ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي.

ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي ٻي ڳوٺي ڪري ٿي.

जा हित नाहींदी निद्रदी, मा घर उथीरी छिडकाए ।
 हिन आनण संदियूँ गानियूँ, कदी सा कोड मंझाए ॥12
 जा हित लाम्बे दिरि, सा कोर लाम्बे दिरि
 हिन आनण संदियूँ गानियूँ (कौल) लाम्बे दिरि सा कोर
 लाम्बे दिरि (12)

अर्थ: जेहोना हित लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि, अहो लाम्बे दिरि
 अहो लाम्बे दिरि (दोशन) करि लाम्बे दिरि, अहो लाम्बे दिरि
 हिन आनण संदियूँ गानियूँ लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि
 लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि
 लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि लाम्बे दिरि

अंख भुमींदी जा उथींदी, केही गाल कदी सा
 कोड करे घणवें आवई, पण निद्र न कटई नेग मंझा ॥13
 एक लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि
 लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि
 लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि
 लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि
 लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि, लाम्बे दिरि

इन्द्रावती चोएनी अदियूँ, अई को करयो ईअ ।
 कोड करे अई आवयूँ, अदी हाणे को अई कीअ ॥14
 इन्द्रावती चोएनी अदियूँ, अई को करयो ईअ
 कोड करे अई आवयूँ, अदी हाणे को अई कीअ
 इन्द्रावती चोएनी अदियूँ, अई को करयो ईअ
 कोड करे अई आवयूँ, अदी हाणे को अई कीअ

هون له ټراټم -ان مایو هټو، ار چلهن سوامی او-ان
کي ټکارو له ټو هټو م -ای او-ان ای سله ای خور
ای چر -هټو رهون.

माणों सिपरिएन से, अर्द्ध गाल्यू' कंदियु' कीअ ।

पाण सभारे न्हारयो, आंके ही वेर न रेहंदीअ ॥ 15

[illegible]

कनक के उत्तरायण, अर्द्ध आतण आवय ।

कनण निद्रदो विमारगो, हाणे लूडो लाड गेहेलिय' ॥१६

ڪٽڻ ڪي (ڪي) آلاورايون، آئهن آلا آلاون
 ڪٽڻ اندري واريون، هاڻي اٿو (اٿو) لاڏ ڪٽڻ 16
 آرم: نوڪر، پريتم سان عهد [چن ڏيو هو] ڪيو هو
 ۽ هڪ سندن پريم جو دست ڪٽڻ لاءِ آلاورايون ڪيون ۽
 ڪٽڻ ڪري هڪ آيون ڪيون. هاڻي نوڪر دست ڪٽڻ
 لاءِ اٿو ۽ هو اٿو—ون [لاڏاڻو ڪٽڻ] ڪٽڻ ۽
 نوڪر ڪٽڻ لاءِ ڪٽڻ [چرايون] آهي.

पिगी कोटण के आवया, सुणियो सजण वण ।

को न सूत्राणो विवर्गी, मथे खणी नेण ॥१७

نہیں کہیں گے کہ [ی] آراء، -ظہور - منہ

مکرمہ سچا کو سچو ان میں کئی ایسے [17]

آرڪ: ٻارن اوهان سڄي کي ڪوٺائڻ آيا ۽ اوهان کي
 ڪري ڇڏي. اٿون اٿس. سڄي مڏهڻا اوهان مڏهڻا، اٿن
 آرڪن اٿن [مڏهڻون ۽ اوهان اٿن، اٿن اوهان مڏهڻي
 - اوهان کي ڪوٺائڻ ۽ اوهان کي اٿس. اٿي جو اوهان کي
 ڏانهن اٿن ڪڍي اهاڙو ڏي ڪوٺائڻ.

- واهي. اٿن اوهان کي ڪوٺائڻ اٿس. اٿي ڪوٺائڻ سان
 درٻار ڏيئي. - اٿن اٿن - اٿي ڪوٺائڻ ڪڍي. اٿن اٿن
 اٿي ڪري اوهان کي - اٿن ڪڍي. - واهي واهي. اٿن اٿن
 اٿن سان مڏهڻن کي اٿن اوهان کي اٿن اٿن.

ही आतण धीदो अलखामणो, हलदा सजण साणे ।
 निद्र न्हाए न्हायो, हित वनहे जे वेणे ॥18

هن (مڏهڻن) اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. (18)
 آرڪ: اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.

खुट करयो ही निद्रडी, ही हंद ओखो घणू आए ।
 ज हिना वेणे न उथियू, ते केही घेर कदियू ताए ॥19

ڪڍي ڪرايو هي اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.
 آرڪ: اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن. اٿن اٿن اٿن اٿن.

ڪي (ڪهڙي) اڙو آهي. اهڙي طرح ڄاڻايل سڀني ۾
 ا. ڇوڪري آڏو آهي. ڇوڪرو آڏو آهي. ڇوڪرو (ڪل)
 آهي.

पर पमो निरिएन जी, पांग से के के पर करे।
इन्द्रावती चोए अदियुं अ ई हांगे हलोती घरे । 20

پاراسو پارڻهن هي پاڻ سي گي گي پار گري
 اندراواي چولي آندور، آهين هئا ي هاواي گري (۱۶)
 آرڪا لوھان پنهني - تگرو - واري جي جاڳا جي داند
 کي ٿيو، هنن لوھان کي کوٽائون تي طرفن - ان جاڳا
 (چوٽن ڪرڻ) - هو اهي - شري اندراواي - هتي گري
 پاڻي چولي لاءِ جاڳو + پنهني گهر هلو.

भणी भइ अची करे, आंके बैठा वेंण जाए ।
बिएन के मनु डिए, पण तो पर केही आए ॥२१॥

[illegible]

۱۰۸۸ - ۲۰ = ۱۰۶۸

रागे तूँ म भूलज रे, भोरडी मुजाण तूँ सेंण ।
 साण लो हिठा मियरी, भोगी तोहेनी तोहजडे नेण ॥

هائي لون م اؤاج دي، اوردې - هائي لون -
سائي اولدا - هوان، اوردې او هائي لون (1)

बक तूं सारे सई कर जोपे कर जोत्रा ।

माल तूं बध मूरडे करे, पई म छड हथां ॥7

अक नोन - रि सैयि कर, जोय कर जोत्रा
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां (7)
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां

अट फेर उतावरो, तन के डेई ता ।

त ना गिनदी मृगम धणीअ जो नोजे मने हिन सुत्रां । 8

अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां
अक नोन अक मूरडि करि, पई म छड हथां

कनक रहसी अमविच आण पीह मथा -

कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं ॥9

कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं
कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं
कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं
कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं
कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं
कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं
कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं
कनक वाश्यु हनयू, तिमि न नू पासं

سید: ہیء ست لہ نامر سھٹو ء سدرا اعلیٰ ع ۱۳ م دھ
کھٹو ہا اکو لہ مدر۔ لون مھو مھی او تھر کھ - جانی
آلون میان لون مھو مھو چھڑ ء شرار کھ دی (چھاورد)
وضاء

1. 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 10

३. विमरी जना पिरो सृजता घर-13

[illegible]

تاریخ 27 جولائی 661

ਭੋਗੇ ਨੂੰ ਮ ਭੂਲ ਇन्द्रਾਵਤੀ, ਹੀਐ ਵੇਰ ਏਹੇਡੀ ਆਏ ।

पिरी पाहिजदो मित्री करे, भोरी तूं का मसलाए ॥१॥

[illegible]

हो विरो लोके कहे मिहदा गित त मृजाणी सुहाग ।

एहरी एकान तू कहे लेहती, आए तोहेजडो लाग ॥२॥

هي ۽ ان لوڪي (ڏي) ڪڏي (ڪڏهن) ملندا، انهن
 ۾ ڪي ٿي - ۱۰ -

انهن جي اڪثر اندر ان ڪڏي (ڪڏهن) آهي، انهن جي
 آڻ: انهن جي اڪثر اندر، انهن جي (ڪڏهن) انهن
 جي ڪي ٿي، انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 ۾ ڪي ٿي، انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 ڪڏهن (ڪڏهن)...

हीन वर घणुं सुदामणी जा निगिणं दिनी वृके पाण

जगायाऊ जोर करे, सुहाग डिणन कं सुरमान ॥३॥

هيءَ وار ڪهڙو ۾ ڪي ٿي، انهن جي (ڪڏهن) انهن جي
 ڪي ٿي، انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 آڻ: انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)

अब उषाड डंकजे भोगी जिन चुक हितगी वर ।

रानो डोहा राज जो, सूच सनो कत मवा सर ॥४॥

انڪ اڪهڙي ڏي، انهن جي (ڪڏهن) انهن جي
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)
 انهن جي (ڪڏهن) انهن جي (ڪڏهن)

नेणे सेती नेह धरे, मू'बे चरमे से कतां ।

सुत्र सनो हीं कती करे, मू'जी अ'खिऐं भा भका 5

نہونہی سے تہہ دھری، مہو'بے چرم سے کتاں
سوترا سونو ہی کتی کرے، مہو'جی اکھیئے ہا ہکا
(5) آجان

ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
(6) آجان

भले सा कतंदी ही मुत्रडो अदी भले लक्ष्म हीअ वर

भले सो भगी ही निद्रडी, मूके भवे धणी मिडया हेर 6

ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
(6) آجان

ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
(6) آجان

धणी धारा ही निद्रडी, व्यो हाए ईअ वर ।

पिरी उता जिदुओ अदी, आजं घारे वजां हिन वर 7

ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
ان کا: لون اہمہدی اہل و اہل اہل گہان گہان گہان گہان
(7) آجان

جمن (دري) ايسه اري امان اچاورد كري (كهوري)
چندان چو هو مون سان هفت هن سدسار و اهي ماما آهن.

मुनी कारण मुजी अदियू, गिरी दिना दिन पेग।
जिनी परे आया अदियू, आऊ घोरे वजा हिन मेर ॥8
मهي (महेसहि) केरु मुहि (महेसहि) अडोन अडोन डी
हम

ममन डेरी (ममन) अडोन अडोन डेरी वजा-
हम (8)

अरु ममन सेकुन ! महेसहि केरु महेसहि अरु ममन
महेसहि कमल ममन डेरी . . . ममन अडोन डेरी महेसहि अरु
केरु चंदान ममन डेरी ममन डेरी महेसहि . . .
ममन डेरी .

अदी तू धणी गिनी बेकी मूहजो, बेओ न पसे कोए।
पस तू गिना धणी पाहिजो, अदी त तू भाईज जोए ॥
अदी तू धणी गिनी बेकी मूहजो, बेओ न पसे कोए।
पस तू गिना धणी पाहिजो, अदी त तू भाईज जोए ॥
अरु ममन सेकुन ! महेसहि केरु महेसहि अरु ममन
महेसहि कमल ममन डेरी . . . ममन अडोन डेरी महेसहि अरु
केरु चंदान ममन डेरी ममन डेरी महेसहि . . .
ममन डेरी .

इन्द्रावती जोए अदी मूहजो, मू क मिड्या मजा गिरी।
जिनी कोडे आऊ आवई, से पूरण केआ उती ॥10
इन्द्रावती जोए अदी मूहजो, मू क मिड्या मजा गिरी।
जिनी कोडे आऊ आवई, से पूरण केआ उती ॥10
ममन सेकुन अडोन अडोन डेरी ममन डेरी महेसहि अरु
ममन डेरी .

[illegible]

हाजानी करिए हंडडा मिड पुराणी पांय ।
हिन आधिण घणा उधा विधा, नू मालम भाएम रांद । 9
هن آلهي كهڙي ههڙا، - ژورالون پاد
هن آلهي كهڙا آندا وڌار، لون مالم پاڻم راڻد (9)
آرمف : آلهي روپي لڊو ڪي مهڪر ڪر لهو جو من روپي
- راءِ (هل = اهڙي جـ و = وڙو) اءِ ڪي چڪو آهي.
واسن گھڻن ڪي آئي جيڏيو آهي. هي . هاڻي!
لون هن سندسار جي بهالڪو وعده سکر ڪي بارن جو نمل
لـ سهڪهڙا.

मया अत्र दृष्टं त्र नखत्र न दिम काण ।
रिणे क्य घटाड्यू , मानस मुध न पोए ॥ 10

مٺان آهر هيت چو اڪثر لاڏسي ڪوئي
دٿين روپ گهٽائون ، هر - لڏ - روئي (10)
آدم : مٺي آڪاش، همڪ موھ، جو - جل ؟ چٽي پاڻي
نرم جي بيم جو ٿيڻاءُ . رڪش ٿيڻدي راه ٿيڻدي وارو
ڪٿي ڪو اڪثر لاڏ ڪو لاڏ ڪي ٿي . گهٽايوب
اڌڪر چيل آهي . هي بالا وارا ماڻهي ! توکي جو لاڏي
جي ڪار بهر لاڏي .

विसराईनी कपर ओडडी, तू' सुम न सुखाणी ।
तीअ ककी कधीअ जी, तू' पवे न पाणी ॥16

و-رائی کے ہر اوڈڑی، لون سو م نہ سکاٹی
ہج ککی کڈی، جی، لون، سی نہ پاٹی (16)
آرت: هن مؤل ماما جي ٻو سگر جو ڪمارو، هج . اک
دهو. (ميش جو شرار) ملي وار آهي- اهو سڀ ڪاٺي
نر هي مانهي! لون او او ئي- موس ئي رهيو آهن.
ڪاري جي ٻرسان ارڪندڙ - هوڻ: اوهن جي ميدان
ٻارڻ وٽ وارو ماڻهي لوکي ٺڪاري ٿو ڏاڻي. ڪڏهن
لو وواڪ کان ڪر نه وڌو نه اوهن ۾ اتر ٻڏي وڃڻ جو
امڪان آهي.

करे कडाका कपरी, गजे मोकाणी ।
तीखोनी ताणिए तेहदा, तू सारिए न सुखाणी ॥17

ڪري ڪڙاڪا ڪپري، گجي موکاڻي
اھڪوئي ٺاڻي اھڙا، لون - رائی نہ - کائي (17)
آرت: ھوڻاھن اھلي ڪڙاڪا ڪري ڪمارو ٺيڪ ري
دھي آھي. ڪروچن ڪا وچن ٻو ساگر مان پاڻو آڻڻ ڪا
اشارا ٺاڻي رھو آهن. ھوڻاھن سڪو پوڙڻ لاءِ ڪوچا
ڪري رھيو آھي. وشو. واسدا جي آندڙون اڪوون
ھوڻون وھي رھيون آهن. ھي مانهي! لون اھڙا
مايا ۾ ٿڌل ٻڏي ڪي چوڻ لڳا آهن.

कंधी पसी न कोडजा, सेहेर बजारी हट ।
नेही घर का बबे, विकण दमड़ी बट ॥18

ڪنڌي پسي ن ڪوڊجا (ڪ) - سهر ٻجاري هٽ
انهي ڪهر ڪن واهي، وڪڻ ٺوڙي وٽ (18)

हे कुटी कधी उचक मिधी, तू हेडा हंड म न्हार ।

रात डीह जागी जफा से, तू पाहिजो पाण संभार ॥21

هي ڪوڙي ڪمڙي اچي ڪمڙي، ٿون ڪمڙا (19)

رست ٽاهون چاڙهي ڪمڙي، ٿون ڪمڙا (21)
آدم: ڪمڙا ڪمڙا ٿون ڪمڙي ڪمڙي
ڪي ڪمڙي ڪمڙي. اچي ڪري (آپ ٿي) ڪي
ڪمڙي ڪمڙي ٿون ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
آدم ڪي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.

ही तामा पाणी पसे तरे, तू मुडम हथा छड ।

हित घणो जागी खडा जफा से, तां ही को ईक नियो मंड ॥

هي لاڳا پاڻي پسي آري، ٿون ڪمڙا ڪمڙا
ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
(22)

آدم ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
ٿون ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.

बिगे पुकारे पज से, मिडंदा लख हजार ।

डख मझाए न चोदा मूहजी ई कठई कोए पुकार ॥23

ٿون ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.
ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي ڪمڙي.

[illegible]

ਸ਼ੋਮਨ ਬਨਹਾ ਮਹਮੰਦ, ਜੋ ਸਦਾਈਂ ਆਯ ।

શ્રીગો મુદ્રાગ સથ કેઈ, મેહવલ અચો પાળ । 2

مومن ولوا محمد، حی سدا ئی حاط،

دوم سو، چم سب کائی، ۵۸۴۷۲۱ ب احو یان

اديت اهدد جي آهون - رول - روح الله ۽ ادم
 کي - مومن آهون (روحون) يعني سر ۽ من (اهون) ۽
 اهون (اهون) ۽ سر ۽ آهون وٽ ۽ اهون آهون. اهي
 کي اادي - سچ چاڻ. هائي اءِ. ورهه ۽ دؤهي جون اءِ
 آهون (روحون) روايت (اهون) کي اءِ - اهون
 اهون آهون. اسان اهدد مالڪ هن دؤهي ۽ اهون
 آهون.

श्री। कु. गी. डो हिंद के, माई बड़ो हिन्दो सुहाग ।

ਭਾਯੋ ਰਵ ਭਾਲਮ ਜੋ, ਸਭਨੀ ਉਧਯੋ ਖਾਧ ॥੩॥

چند ڪهاڙو همد ڪي (ڪي)، سائين ۽ ڊو (ڊو)
ڏيئو سهاڳو

آدو رب عالم جو، سچي اگھوڙو ڏاڳو (7)

آیت: ہمدردان - سی ہا - سی کے زُی : اہ کے ہا ؟

अन्ही बिठो हिन्द में, बूठो चोडे तकक ।

शव मुहाग सिधवी, जिन बलमे आकीन हक ॥६॥

اچي ٻلو (ويٺو يا بيٺو) همد م ٿر وٺو چوٺي
(چوٺهين) طاق

ٽيمون سواڳم سمڙي جن ڪلمن آفدين حق (۶)
آدم : چوٺين لوڪن تي - هر جي نظر و - اي ٻيو - نين
همدستان هر اچي ٻڌاريا آهن. سڌ ڪ - وون دؤون و
وازيون آهن جن کي ٿارم دؤي ڪلمي تي - ڪو ۶ ڪم
وڃواس آهي.

ई अरव रमून जी, बलही सिध मुजाण ।

आकीने पण अगरी, इसक सिधी खाण ॥७॥

ابن عرب رسول جي، واهي سمڙ سڄاڻ
آفندي پڻ اڳري، مسق (عشق) سمڙي اسمڙي
ڪاڻ (7)

آدم : ڪهڙي طرح عرب ڪو رسول ٻڌارو آهي سڄي
طرح سڌ ڪي - ڪاڻ روح الڌارائي (هوامي ٻڌارو آهي)
ٻيو ڪم - واهي جي ٻڌاري ۾ ٻڌاري ڪهلي آهي. وڃواس
هر ڪم ٿاري (اڳين) آهي تي، آهي وٽ وٽ ڪن
ڪر اڪت ٻڌارو آهي.

आंकं जोए डमाम जी, सिधानी सिरदार ।

डिन्यां त्रणी सक्ष पांहिजो, मूँही हथ मुदार ॥८॥

آنڌون چوٺي ٻڌارو هي سڌاڻي سو دار
ٿيڻو ڏيئي سڀ ٻڌارو، وٽ هي هٿ ودار (۸)

[illegible]

आपो भिरुडा मेरेबघ आऊं पण पिरत सांण ।

अची बिदाची हि-द म, दिजां मिन्धडी जाण ॥१॥

ایو ملز و میکمپوب، آندون پین پون سدان

اچي بھاسي (وېب سائيٽ) ۾، تـجـان سـنـڌـي

جای (9)

جاني (۷)
ٻي ڏينھن جي رات ۾، اهو ڪو به شيءِ نه ڏٺو.
انهيءَ جي رات ۾ آيا آهن. مان انهن سان گڏ
انهن جي آئي سروي ۾ آهي ويس. هو خود همدستان
۾ ارگشت لاءِ مون سنڌي روح کي پيو چاڙهي ڪري
پيو سڀ ڪجهه سوچي ڏٺائون.

हिजा सहो मिधडी, तू घणू बलही डमाम ।

मिथ हिंद माघा थेई पोरया जेदां रम हयाम ॥१०

3-ان سہیلو (سہیلو) سہیلو، -ون گوٹون

والله اعلم

سیدنی ہندو ماڈل لیبٹری، پور پور (ہریانہ) جیڈان

(جیڈا ہون) روم سیام (10)

روم و سiam (Rome and Siam)

آدمک: سڌي آتما کي (روح کي) سڌاسو ڏيندي - سڌاڻي - سڌاڻي
(ذلي ڏيو چنڊ - سڌيل مهاڻي پراڻ ڏانڊ جا ورثا جهڙي
اڻڻي هلي - سو هي اڳوڻو جي ڏي - سن مشهور آهي اڄ
سڌ جي عمر ڪوٽ ۾ ڄاوا هئا) چيو آهي - نون (مهاڻي
پراڻ اڻڻ) (مهاڻي سڌي) جي اهو مڃڻي آهي (جهڙي
آهي - سڌ جي سڌي اندراڻي (مهاڻي پراڻ اڻڻ) ۽
هڏ جي رڻ - سڌاڻي - (پراڻ جهڙي) پڌا آهي
کان پوءِ روم، سام ۽ سڌي جهڙي - نون آهي -
وڌاڻي.

झाणं चूमा सचो साईंजी, जे अची विठो हिंद ।
हसे माधा अची करे, भगो दजाल जो कथ ॥११

هاڻي ڇڏڻ سڳو سانڌين جي، جي اچي ٻيو همد
عيسيٰ ماندا اچي ڪري، ڀڳو دجال جو ڪند (11)
اڏڪ ارهم اڪم ن بانداوي (مهمتي پراڻ لائق) چوي
ٿي ان اهوچ برهم جي ڳالھ ٿي ڪرمان جهڙي
هرن-تن بر-لام مهمتيءَ جي روپ ۾ ٻڌاريا آهن (ظاهر
ٿي آهن) عيسوي (روح القدس) -ري ديوچند (مهمتي
پراڻ لائق جي -رشد) جي روپ ۾ آهن ڪن بهران پرڪش
(ظاهر) ٿي دجال جي طاقت کي ختم ڪري ڇڏيو هيو.

• راجا چترسال (1649-1731ع) ۱۰۰ مٿي راج ڪيو جي
• راجن مان ۱۰۰ مٿي ڪن لائق ۽ هن ۾ ۱۰۰ مٿي جي هلاڪ ۾ ۱۰۰
• ڪن وڌيڪ ڪرڻ ۾ ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي
• سارڻا ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي
(Panna) ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي
• ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي ۱۰۰ مٿي

سڄو سائنڊن ڇڏي آڻهو، ٽڏي ٻيو ڀڄائي ڪم
 سج [سج] ڏانهن اڳي ٿيو ظاهر، ٽڏي آڏي ويٺي
 سڀ اڏيڻ [14]

آرٽ: سڄو سائنڊن (مهاڻي، راجا) ڇڏي ڪم ڪرڻ
 ظاهر ٿيا آهن ته ٻيو ٻيو وڃي ڪم ڪرڻ ڪرائي ڪم
 ٿو ڏيکارڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ
 ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ ڪم ڪرڻ

पणी जमाने जो आइयो नहे छुटी बेई ताणो बाण ।
 दिन मोसन उथी उभा थेया दोजख थई कफुरान ॥15

ٽڏي رهاڻي جو آڻهو، ٽڏي ڇڏي ويٺي ڏاڏون ٻڌ
 ٽڏي رهاڻي آڻي آڻي ٽڏي ڏاڏون، ڏور ٽڏي ڪم ڪرڻ 15
 آرٽ: هن ڪم جي عظيم سوامي ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 جو ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 جي ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ٿي ويٺي. ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم

दिन के के बृजरग आइया, जे नजीकी एक जा ।
 ए वडा दिन दुनी में, रहे जाईन पातसा ॥16

ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم
 ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم ڪم

हे सुख मोमन समेसगी अरस में सभे गिनन ।

एग जे मुख अरस जा हिन जिमी से व्यारे ॥२१॥ म्हन ॥२१॥

هي سڪم هون سڳي، عرس م سڀي ڳان
پڻ جي سڪم عرس جا هن ڇڏي سي ڀاري ڏاھي
روحن (21)

آءُ: ارعر آءُ [روحن] ماءُ ۽ ڀاءُ ۽ ڀائر اندر ۽ ڀينرن
آئي هئو عرس، ڀور ڏار و ڀور سدائون اڻهيج ڪري حاصل
ڪندڙون هيون۔ ڏوڪن ان ڀيڪر [لاشوائف] سداسار جي
اڳيان۔ ان ڀريل اندر ۽ ڏک۔ ان ڀريل راس ۽ ڇوڪو۔ ڇوڪر
سڪ ۽ ڇوڪو آهي، اهو وري ڪوڊ ملندو.

هڪ ڏيना सुख आलम में, बभेरका पाण के ।

से मुख गिडा रात निद्र में, के भन चुआं मुख ए ॥२२॥

جڏين ڏا سڪم عالم ۾، ڀر ڀرڪا پاڻ ڪي ڪي
سي سڪم ڳڻڻا رات ندر ۾، ڪي ڪي (ڪهون) ڀت
چٽان سڪم اي (22)

آءُ: هن لاشوائف ارهمال ۾۔ ان ڀر ڀرڪا سوايج اسان ڪي
آئي هئا ڪي ڀر ڀرڪا ڪو آهي اڳيان جي راس جي
اند ۾۔ ڇوڪر آءُ اسان ڪي اوج راس ۽ ڇوڪري اهلان ۾
ڇوڪو سڪ ۽ ڇوڪو اڻهيج ۽ ڇوڪو ان ۾۔ ان ڪهڙن ۽ ڇوڪرن
الفاظ ۾ ڪرمان۔

जी सुख मोर्णें मे गिनजे, तीं सुख गिडा रात ।

हीहे सुख गिनजे जागदे, ही आए रेहमानी दात ॥२३॥

جيئن سڪم سوڙين ۾ ڳڻجي، ڏين سڪم ڳڏان رات
ڏينهن سڪم ڳڻجي جا ڳڻدي، هي آئي ربههالي ذات

آرٺڪ: هن ڪن، دوران -رح لٽا ۽ راس لٽا ۾ لٽل آندڻ
 سڪ- راس ۽ لٽل ۾ لٽل سڪن روار هٿ، هٿي ڪن جي
 دهر [صبح] ٿي. لٽل ۾ لٽل، واري رٿي سان چاڻي
 اکڻي آندڻ عطا ڪيو ويندو. هي ڪوٽو رٿي ۾ لٽل
 ۽ اٽڪل [لٽل] هٿي راري ذات آهي

॥ सुख दिना हकें रात जा, तेजी पण हिन लजत ।
 ॥ २४ ॥ रात जा सुख पण हिन में, हिन गिडां के कोरी भन . 24

جي سڪم ٿا حقيقت رات جا، تيزي پڻ هين لڙت
 پڻ هت اٿت
 عرس جا سڪم پڻ هن ۾، هت ڳڻان ڪٿم ڪوٽي
 پٺت (24)

آرٺڪ: ٻي رٿي - واري ۽ ڪرشن رٿي ۾ لٽل جي ڪن
 ۽ لٽل جي حالت ۾ رڄ جي راس لٽل جو سڪ عطا ڪيو
 هٿو آهي. جي آندڻ جو احساس ۾ هن چاڻي ۽ واري
 لٽل ۾ حاصل ٿي رهيو آهي. ڪرشن رٿي ۾ لٽل جو
 چاڻي لٽل جي حاصل آهي. ان آهي ۽ ٻي رٿي
 جي لٽل هٿي ۽ واري ۾ ڪرشن رٿي ۾ احساس
 ڪيو آهي.

॥ सिक्त न जिब चई सगे, मोई जाणे गिडां जिन ।

॥ २५ ॥ सुख की चूआं हिन भूअजा, सुख दिना महे वका वतन । 25

هي صفت نه چپ چٽي سگهي، سوئي هاڻي
 ڳڻان ۾

سڪم ڪن چٽان هن ڏونڊ جا، سڪم ٿا حقيقت
 پٺا وطن (25)

آرٽڪ: شري (دند) اوائ (40-45) راجا لک ڇوي آي ا.
 هيءَ ڇوڪرو آهيءَ ڀرم آند [ڀرم آند] جو اوان لکي ڪي
 ڪڍي. ڀرم آند آهيءَ ان، جن آهيءَ کي حاصل ڪيو
 آهي هن ڏاڍي جي ڪن جي ڪهڙي ڪاڻو ڪر، ن
 ڪهڪي آهيءَ اڪ ڀرم ڌام ۾ اعرس عظيم ڀڄي
 ڳوٺ آي ۾ رويادي اسان کي ڏاڏا.

वक्त हित रहन जी, सुख मित्रा सभनी मुलक ।
 सिफत न धिए हित मुख जी है जा पंगई सभ खलक । 26

برکت هن روحن جي، سڪم ڳڏا سڀني مان
 صفت نه ٿئي هن سڪم جي، هي جا ڀيراڻي سڀ
 خلق (26)

آرٽڪ: اسان ڀرم آند [روحن] جي ڀرم آند اسان
 ڪن جي سڀني ملڪن جي مان ڪن ڪن
 حاصل ڪيو. اڪند ڀرم ڌام جي لڳ ڳوٺ ڪن ڪن
 اڪر کي، جن کي اڪند سڪن جي ڪن ڪن آهي انهن
 جي وڏائيءَ جي سڀاري لکڻ ۾ صفت ا ڪڏا ٿي
 ٿي ڪڍي.

कागर केयां सभ बधरो, खोल्या हक जा बंज ।
 सुख दिनाऊं सभ बका जिनी रात डीहं हुआ डूख रज , 27
 काग्र केमान सभ ॲद्रो, कोला हक जा काग
 सڪم ڏڏاڻون سڀ ڀڄا، ڄمڻ رات ڏيندڻ هئا—
 ڏڪر رفج (27)

آرٽڪ: ڪهڪي [وڏي ڪن واري] راجا لک ڇوي آي ا.
 ڪن ڀرم ڌام جي سڀني ڌرم ڪرڻن کي ڪڏ ڪري انهن

جو خلاصو [واضع] ڪري ڇڏيو. انهن مذهبي گهراڻن ۾
لڪل پر ارعمر جي اشارن جي ڪڙاڻن ڪري سڀني جي اندر
نٿي ڇڏيو. جيڪي ڇڏيو ٿيڻ وارا هئا، انهن جي ڏکڻ ۽
لڪل ڪاڻن ڀرسان ئي رهيا هئا. انهن سڀني کي اکين
اند ۾ اراجمان ڪرائي ڇڏيو.

कारें सदी में कयामत, लिखी मंज कुरान ।

ਸੇ ਸਭ ਕੇਯਾਕੰ ਪਧਰਾ, ਜੇ ਗੁਣ ਹੁੰਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥28

ڪارٽن (يارهن) صديءَ ۾ قيامت، لکي منجهه ڦوان
سي سڀ ڪيڏاڻون پٿرا، جي ڳجهه هندا نسان
آرم: ڦران جي اشارن ۾ لکيل آهي تہ 11 صديءَ ۾
۾ قيامت لهندِي، اها -۱- جيڪي ڳجهه اشارا آهن انهن
سڀني کي -۲- هاءِ تي اڍاڻا لک وڌيڪ چٽو ۽ صاف ڪري
چٽو آهي، هاڻي ڪنهن -۳- طرح -۴- جي ڪڍجائڻ پاي تہ
دهي آهي.

मदी वारें बी खलक, जिमी या आसमान ।

आख थैई सभनी समझे जा सुजान ॥29

صدي ١٨ رتن بي خلق، جدي يا آسمان

آثار قیمتی سینہ سجدہ کی ۱۰۰ سہاں (29)

آرٽ : ٻارهن صدي تهديءَ ۾ اچي ڪڍايم ڪافي ڇي
 ڇڪڻ جي ڳالھ آهي. اهو ڪان هو ته سڌو سڌو
 ماڻهن جي آخريءَ يا ڪٽاٽي تهديءَ. انهن ڳالھن تي
 اهو ئي سمجهي سگهي ٿو ته ڪو ته سڌو سڌو ڇي.

काएम सदी तेरही उथीदा निरवान ।

महामत जोए इमाम जी, जाहेर केयाऊं फुरमान ॥30

दाँम सदी तेरहेन अँददा फुरान

महामत जोए इमाम जी, जाहेर केयाऊं फुरान
अँददा तेरहेन सदी मेहदी मे सदी के अँददा जा मे
अराम केन सान जाँगी करी अराम अँददा सान सारक मोक
हाصل केददा मेहदी मे उरामान श्री अँददा श्री
नी ले मान इमाम मेहदी श्री अँददा अँददा श्री अँददा
अँददा मेन फुरान की जाहेर ! चो करी चो अँददा

मेद — अँददा = 35 चो अँददा = 1224

ڄمڻ وارو راجندر ڄڻاڻي

ڄمڻ: 5 - سيپٽمبر 1940ع

تعليم: ايم. اي. (انگريزي

سائنس) ايم. اي. (ادب. (پاسا)

وشاد (سمنسڪرت).

- 1955 ۾ ڊسڪول ۾ سي

مڙن ۾ پورائين سنڌي

ڪهاڻي شايع ٿي. هي

ٽالپن تي ٻن کن

ڪهاڻيون، اٺڪ مضمون،

پڻ ڄمڻ ۽ رپورٽاژ، سائنسڪ سمالوچڻا ٿي. اڳ.

سائنسڪ اخبارن، ماهوارن، ماهي، سالپاڻين سنڌي /

سنڌي / انگريزي مڙن ۾ شايع ٿيل.

- سرڪاري / سڀا جي سمجھڻ ۾ مقالا - ٽالپن - ڪي

مقالات سنڌ ۽ سنڌ جي رسالن ۾ شايع ٿيل.

- سي. ايم. ڊي. طرفان ”مهاڻي نراڻو“ جي سنڌي

واڻي ڪتاب لاءِ 1993 ۾ پڻ ڄارڻ جو اعزاز.

اي. ايم. سي. نرڪار 1993.

- مڙن پڙهڻ سنڌو ٽولن ٽرسٽ طرفان 1993 ۾ سنڌي

سائنسڪار آفسي.

- گوڏيا ۾ اڪل ٻارن سنڌي - ٽالپن ۽ سائنس سڀا طرفان

1992 ۾ سمنسڪ ڪندڙ ڊاڪٽر آفسي. سان سمنسڪ. اڪل

ٻارن سنڌي ٽالپن ۽ سائنس سڀا سان 1970 کان ڄڻاڻ

۽ اڳڪٿي. سڀا جو سمنسڪري.

- آڪشوائي ٽالپن ۽ ٽالپن 25 - ٽالپن کان

اٺڪ واراڻاڻ / پڙهڻ ٽالپن ۽ سائنسڪارن ۾ ٽالپن واراڻاڻ -

ڪهاڻيون پڻ ڪيل.

- ٽالپن ٽالپن ٽالپن ٽالپن ٽالپن ٽالپن ٽالپن ٽالپن

ڪاڌڪرن ۾ ٽالپن واراڻاڻ.

Add. Block 'G' - 1, Rumi Laxman Niwas.

Bhairagach (Bhopal) M.P. 462030 INDIA Ph. (0755) 522162

